

Tarifa... Szertartás... 10. I. Hava... Budapest... Díjaztér 2 I.e

KELET

Börmentetlen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszakiadását nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Budapesti szerkesztő Hátaszi Erő, Strada Matel Milo & Vasárnap, 1935. július 14. 5695. EV. XVIII. ÉVF. TAMUSZ 13. 154. SZÁM.

Hoare beszéde a francia-angol viszony megjavulását és a francia-orsz paktum megerősödését eredményezte

A világtőzsde megnyugodott az angol külügyminiszter expozéja után

A francia sajtó továbbra is elismeréssel ír Hoare beszédéről

Párizsban fogják megállapítani a népszövetségi tanács összeülésének időpontját

Párizs, július 13. A francia és a kisantant államainak külpolitikai közvéleményében még mindig élénken rezonálnak Sir Hoare angol külügyminiszternek expozéjában elmondott megállapításai. Különösen a francia sajtó igyekszik minden oldalról megvilágítani a beszéd jelentőségét. A Petit Parisien szerint Hoare expozéja eloszlatta azt a kedvezőtlen impressziót, amit Franciaországban az angol-német haditengerészeti egyezmény aláírása keltett. Ideje lenne — állapítja meg a lap —, ha a két kormány mostantól fogva mindent megtenne, ami szükséges a két ország külpolitikai álláspontjának összevezetése érdekében. Ennek a szoros barátságának keretében, amelyre Hoare Franciaországgal kapcsolatban hivatkozott, nem szabad semmilyen ellentétnek felmerítenie Franciaország és Anglia között.

a Németországgal folytatandó eszmecsere lehetőségét. A beszéd nem juttatta előbbre — legalább is Németországgal kapcsolatban — a keleti és a dunai paktumok ügyét.

Hull államtitkár az angol és francia nagykövettel való tárgyalásai után a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a Briand-Kellog paktum ma is kötelezi az azt aláíró hatvanhárom nemzetet.

A Le Journal szerint Hoare beszédében elismerte minden külön külpolitikai kezdeményezés veszélyét. Hitler kancellárhoz intézett sürgető felhívása az európai béke megvalósítása érdekében, minden tekintetben a francia álláspont helyességének adott igazat. Ami az olasz-abesszin vizsályt illeti: Anglia nagyon jól teszi, ha tartózkodik minden gazdasági jellegű szankciótól Olaszországgal szemben, azonban ez nem jelenti azt, hogy nem kell megfelelő eszközöket találni Berlin és Róma agresszivitásának fékértartására.

Csehszlovák politikai körökben szintén mély meglepetést váltott ki Sir Hoare beszéde. Mint arra már lapunk tegnapi számában is utaltunk, Prágában részben Titulescu érdemének tudják be Sir Hoare beszédének ama részét, amelyben Közép-Európát illető angol állásfoglalást ismertette.

Az Egyesült Államok továbbra is hisznek a béke fenntartása érdekében kötött nemzetközi kötelezettségek megfellebbezhetetlen erejében.

Hasonlóképpen Berger Waldenegg osztrák külügyminiszter is hálával nyilatkozott Sir Hoare beszédére vonatkozólag az újságírók előtt. Azt hangsúlyozta, hogy a kijelentések nem voltak váratlanok, de a hang felülmulta a várakozásokat.

Római jelentés szerint Abessziniában többhelyütt olasz-ellenes tüntetések voltak. Tegnapi Aduában letartóztattak huszonöt bennszülöttet, akiket az olasz konzulátussal fenntartott állítólagos kapcsolatokkal vádolnak. Az Evening News távirata szerint Haile Selassie abessziniai császár hétfőn országa északnyugati részén beszédet mond és ismeretlen a külpolitikai helyzetet.

A l'Oeuvre megállapítja, hogy ez a hét a francia-angol viszony megjavulásával és a francia-orsz paktum megerősödésével ért véget,

Zürichi jelentés szerint a világtőzsdéken Sir Hoare beszéde után nyugodtabban itélik meg a külpolitikai helyzetet, de azért a fegyver- és hadianyag-gyárak részvényei változatlanul szilárdak maradtak.

Dzsubutiból Párizsba érkezett jelentés szerint Addisabébából több mint száz olasz érkezett Dzsubutiba, köztük számos hittérítő. Mára egy néger-amerikai csoport érkezését várják az abesszin fővárosból.

A Journal des Debats az angol külügyminiszter beszédével kapcsolatban annak a reményének ad kifejezést, hogy ez meg fogja könnyíteni a közeljövőben meginduló további tárgyalásokat.

Avenol befejezte tárgyalásait Londonban az olasz-abesszin vizsály ügyében

Augusztus végén tartják meg a kisantant konferenciáját

Moszkva a sértő és agresszív külpolitika letörését követeli

Washingtoni jelentés szerint tegnap a francia és angol nagykövetek Hull államtitkárral megállapodtak abban, hogy háború esetén az Egyesült Államok milyen árucikkeket nem fognak exportálni Olaszországba és Abessziniába. Az Egyesült Államok ezzel az óvintézkedéssel is a nemzetközi kereskedelem semlegességét akarják biztosítani.

A Prágában megjelenő Lidove Noviny közlése szerint augusztus végén a jugoszláviai Blédben fogják megtartani a kisantant konferenciáját.

Sir Hoare angol külügyminiszter beszéde a szovjetorsz sajtóban is élénk visszhangot keltett. A beszéd megállapításaiival kapcsolatban a Journal de Moscou azt hangoztatja, hogy mindaddig, amíg a Népszövetség összes tagállamai nemcsak a Népszövetség keretén belül, de azon kívül is lankadatlan és szolidaris harcot nem fognak folytatni minden sértő és agresszív külpolitikai tendencia ellen (Németországra céloz ezzel a lap) s amik nem fog megszűnni ama szegyenjeljes gyakorlatnak alkalmazása, mely előnyben részesíti azt a perfid politikát, amely a gyenge népek egzisztenciáját fenyegeti: a nemzetek szövetsége nem fogja megvalósíthatni az emberiség iránti köteleességét, amely két akar.

Washingtoni jelentés szerint tegnap a francia és angol nagykövetek Hull államtitkárral megállapodtak abban, hogy háború esetén az Egyesült Államok milyen árucikkeket nem fognak exportálni Olaszországba és Abessziniába. Az Egyesült Államok ezzel az óvintézkedéssel is a nemzetközi kereskedelem semlegességét akarják biztosítani.

A lap hangoztatja, hogy a szövetség ma is olyan erős, mint a múltban volt.

A német sajtó továbbra is rezignáltan kommentálja Sir Hoarenak az alsóházban elmondott beszédét. A legtöbb lap ama nézetnek ad kifejezést, hogy az a mód, ahogy az angol külügyminiszter az angol külpolitika irányelveit felvázolta, nem fogja elősegíteni

Göbbels „végső leszámolással” fenyegeti a hitleristák belső ellenségeit

Mindennaposokká váltak az összetűzések a katolikus papság és a hitlerista ifjak között

Berlin, július 13. A német nemzeti szocialista párt központi vezetősége utasította a tartományi pártvezetéseket, hogy fektessenek fel listákat a gyanus személyekről, akik titokban aknamunkát fejtenek ki a nemzeti szocialista párt ellen, vagy bármilyen formában is igyekeznek kontrakarirozni a párt tevékenységét. A berlini Sportpalastban tartott gyűlésen Göbbels dr. foglalkozott a pártellenes akciókkal és ezzel kapcsolatosan a következő kijelentést tette:

Párizs, július 13. A Havas ügynökség közli jelentése szerint a katolikus papság és a hitlerista ifjak közötti összetűzések ugyszólván mindennapiakká váltak. A burkin-geni lelkész után ma megtámadták Roth dattenfeldi abbét. A helyi hitlerista ifjuság nagy demonstrációkat rendezett a katolikus egyház ellen. Rothot azzal vádolják, hogy megkritizálta a nevelést, amelyben a hitlerista ifjuságot részesítik.

— Nem veszítjük szem elől az elégedetlenséget, de egyelőre tartogatjuk számukra a végső, nagy leszámolást.

Berlin, július 13. Potsdamban tegnap éjjel ismeretlen egyének behatoltak a porosz királyok temetkezési helyére és megkísérelték ellopni a Frigyes Vilmos király és felesége, Erzsébet királyné sírját fedő nemes fémlémet. Miután ez nem sikerült, letépték a szalagokon levő kitüntéseket.

VILAG TUKRA

Dreyfus 1859 - 1935

Meghalt Alfred Dreyfus. A neve már régóta legenda volt, úgy tűnt, mintha fizikai léte már meg is szűnt volna, holott csak most szállt sírba. A múlt század végének és századunk első éveinek sorsterhes alakja volt ez a zsidó, aki kapitánya volt a francia hadseregnek. Világhírű nagy per középpontjában állva, noha körülvette a reakció és a haladás mérte össze fegyverreit, a zsidóság számára mementőt jelentett. Jelentette a mohó asszimiláció hiábavalóságát, sőt csődjét és jelentette a zsidóság ingadozó létalappait még abban az országban is, ahol először hirdették és valóstították meg a zsidók emancipációját. Herzl Tivadar a Dreyfus-eseten keresztül vizsgálta a zsidóság világhelyzetét abban az időben, amikor a Neue Freie Presse megbízásából Párizsban élt és mint újságíró közelről látta az összefüggéseket. A modern cionizmus egyik indítékát kell látnunk a Dreyfus-afférben, amely az igazság dadálával elcsöndecsült, de tanulságai jussán élő tényezője maradt annak a zsidó történetírásnak, amely nem szorítkozik az események ismertetésére, hanem a fejlődés tanitómestere kíván lenni.

Alfred Dreyfus 1859 október 9-én született az elzászi Mühlhausenben, amely a porosz-francia háború után Németország kezére jutott. Dreyfus családja — gazdag textilgyárosok — Franciaországba költöztek és Alfrednak sovén francia nevetést adtak. Miután elvégezte a párizsi műegyetemet, a 9-ik tüzérezredbe lépett és aktiváltatta magát. Kitiűnő képességei révén gyorsan előlépett és amikor kapitányi kinevezését megkapta, egyetlen ambíciója volt, hogy a francia vezérkarba juthasson. Nagynehezen sikerült neki a reváns érzelmétől átítatott vezérkarba bejutnia, ahova eddig zsidó nem tette be a lábát.

Bizsike volt, hogy ezt a rangot elérhette és pillanatig sem gondolt arra, hogy antiszemita gyűrüjébe kerül. Alg néhány hónappal a vezérkarba való felvétele után hamis iratokkal egy kémkedési afférbe kevertek. 1894 szeptemberben a titkos francia információiroda Mercier hadügyminiszternek átküldött egy, a német követségről ellopott kiséző irást — bordereaut —, amelyből kiderült hogy valaki a vezérkarból jónéhány fontos katonai titkot szolgáltatott ki a németeknek. Kutatni kezdtek a tettes után és a gyanu, minden tárgyi alap nélkül, Dreyfusra terelődött, tisztára azért, mert zsidó volt. Minden vezérkari tisztnek, a főnöknek Boisdeffre generálisnak éppugy, mint a többi tisztnek tisztáznok kellett magukat. Henri vezérőrnagy, aki ismerte az igazi tettest — a folyton pénzzavarral küzdő magyarszármazású, de franciává lett Eszterházy-Wallsin őrnagyot — nehogy a vezérkar francia tagjaira és így magára a vezérkarra folt essék, igyekezett Dreyfus ellen hamis bizonyítékokat produkálni.

Dreyfust letartóztatták és börtönbe vetették. Egyelőre ezt titokban tartották, de Henri vezérőrnagy, aki attól tartott, hogy Dreyfust bizonyítékok hiányában ki fogják engedni, elhatározta, hogy sajtó útján fog nyomást gyakorolni az igazságszolgáltatásra és a reakciós lapok számára tendenciózus információkat adott az esetről. Azonnal nagy hajsza indult, a megszokott antiszemita recept szerint általánosították az esetet és úgy állították be, mint „zsidó árulást”, amelynek célja Franciaországot teljesen kiszolgáltatni a németeknek. A reakciós újságok, élen a Libre Parole, követelték a leghesevebben az „áruló” kiméletlen megbüntetését. Mercier hadügyminiszter, aki erősen kételkedett Dreyfus bűnösségében, eleinte nem akarta, hogy vádat emeljenek ellene, de a reakciók nyomására engednie kellett. Vagy saját karrierjét kellett volna feláldoznia vagy a fiatal zsidó kapitányt kellett odadobnia áldozatul. Dreyfus a hadbírósgág elé került. Minden vád ellene egy papírcédulán a'apult, amit a német követségtől loptak el. Ezen a papíron az állott, hogy a nizzai erődítmények tervrajzát

egy „D. gazfickó“ szerezte. A bírálka el akarták hitetni, hogy D. nem lehet más csak Dreyfus. 1894 december 22-én hozták meg Dreyfus ellen az ítéletet. Lefokozásra és örökös száműzésre ítélték.

A lefokozást a Mars-mezőn hajtották végre óriási tömeg jelenlétében Párizsban. Amikor az ügyész felolvasta az ítéletet, Dreyfus felkiáltott: „Önök egy ártatlan embert ítélték el! Eljen Franciaország! Eljen a francia hadsereg!“ Folyton élette Franciaországot még akkor is, amikor letették katonai jelvényeit és feje fölött eltörték kardját. Dreyfust a délamerikai Cayenne-szigetére száműzték, amelyet maláriás, mérges klímája miatt „Ördögszigetnek“ neveznek. Felesége vele akart menni a száműzésébe, ezt azonban a törvényekre való hivatkozással megtagadták tőle. Dreyfus egyedül, mint élő halott járt-kelt a sziklás szigeten.

Az antiszemita természetesen kiaknázta ezt az esetet. Sajtójukban, a parlamentben és gyűléseiken folyton lázítottak a zsidók ellen. Követelték a zsidóknak az állami szolgálatból való eltávolítását és egyenjogúságuk elközbását.

A francia vezérkarban akadt egy tiszt, aki nem törődve a háborgásokkal, vállalkozott arra, hogy széjjeltépje a hazugság-szöveget, amely egy ember életét és egy nép becsületét tépázza. Ez a tiszt Piquart ezredes volt, akit 1896-ban kineveztek a kémkedési osztály főnökévé. Alaposan tanulmányozta az iratokat és munkája során nemcsak arra a meggyőződésre jutott, hogy Dreyfus nem lehet bűnös, hanem megtalálta az igazi bűnöst is Wallis-Eszterházy őrnagy személyében. A német katonai attasé egy sürgönyt fogta el, amelyet Eszterházyhoz intézett. Egyéb gyanús momentum mellett ez is nyilvánvalóvá tette az őrnagy és a német kémkedési osztály közötti kapcsolatokat. Nemsokára kiderült, hogy a „bordereau“ is Eszterházytól származik. Nagy lábon élő tiszt volt, aki nemcsak a németeknek, hanem más hatalmaknak is árulta a katonai titkokat. Henri vezérőrnagy azonban még mindig dolgozott barátja érdekében.

Három évig tartott ez a harc, amely Franciaország politikai életének központjában állt és elvi kérdéssé csúcsosodott ki a reakciók és republikánusok, a humanisták és a sovínisták között. Amikor Eszterházy neve felbukkant, a reakciók sajtó ezt a züllött embert a zsidók áldozatának tüntette fel. A katonai hatóságok a közhangulat nyomása alatt Eszterházyt felmentették.

Ekkor állott oda a meghurcolt Dreyfus védelmére Emil Zola, Franciaország akkor leg-híresebb írója. 1897 január 12-én világtörténelmi jelentőségű nyílt levélben („J'accuse“) fordult a köztársaság elnökéhez és a levélben a kormányt, a generálisokat, a hadbírókat bűnösöknek mondotta és vádat emelt ellenük. Zolának ez a tiltakozása óriási benyomást keltett az országban. Esküdték el állították, amely egyévi börtönre és nagy pénzbüntetésre ítélte. A semmitűzők is helyben hagyták ezt az ítéletet, minthogy csak formai tekintetben dönthetett és ilyen hiba nem történt a tárgyalás és ítélethozatal körül. Zola az ítélet kihirdetése után Angliába menekült, ahonnan továbbra is dolgozott „az utban levő igazság“ érdekében.

Franciaországban pedig Piquart ezredes folytatta a harcot. Annak ellenére, hogy támadásoknak, sőt illozitetéseknek volt kitéve, tovább dolgozott és nyílt levelet intézett Brisson miniszterelnökhöz, amelyben bebizonyította, hogy az egész Dreyfus elleni vád tartatlan. Piquartot is elítélték. Közben azonban már katonai körökben is kezdtek kételkedni Dreyfus bűnösségében. Amikor Henri vezérőrnagyot újra kihallgatták és letartóztatták, beretivál elvágta a nyakát és meghalt. Wallis-Eszterházy pedig, az igazi bűnös, ugyanazon a napon külföldre menekült.

Attól kezdve a dolgok a gyors kifejles felé haladtak. 1899 június 3-án ötvenhárom hónapi fogság után újra tárgyalták a pert és pedig a semmitűzők utasítására a rennesi hadbírósg elött. A bírák még mindig a reakciók hatása alatt állottak és helyben hagyták a lefokozást, a száműzést tízevi várfogságra változtatták. Új vihar következett és néhány hónap múlva Loubet elnök megkegyelmezett Dreyfusnak. Azonban a republikánusok az ügy tisztázását követelték. 1903-ban a semmitűzők, miután másfél évig foglalkozott az ügygel, elhatározta, hogy elrendeli a revíziót. A végső ítéletet 1906 július 12-én hozták, amelyben kimondták, hogy a rennesi hadbírósg ítélete téves és igazságtalan volt. A teljesen felmentő ítélet után külön törvénnyel Dreyfust visszahelyezték a francia hadseregbe és Fallieres elnök a becsületrendet ajándékozta neki. Dreyfus a vincennesi tüzérségnél meg is kezdte szolgálatát és pedig, mint őrnagy. Minthogy azonban nem akarták azeledessé előléptetni,

1907-ben megvált a katonai szolgálatól. A későbbi kormányok mégis kieszközölték előléptetését és ezredesi nyugdíjat élvezett.

Amikor Zola harvait a Pantheonba vitték át, 1908 június 4-én egy Gregori nevű nacionalista merényletet követett el Dreyfus ellen, amely azonban nem sikerült. Dreyfus könnyű sérülést szenvedett. Azóta visszavonultan élt. Annnyira hangtalanul töltötte el élete utolsó három évtizedét, hogy tizenöt év előtt egyszer már halála híret költötték. Megírta „Öt év életéből“ címen az Ördögszigeten eltöltött száműzésének eseményeit és hangulatát. Mint magánember élt Párizsban és birtokán, ahol főleg történelmi studiumokkal foglalkozott.

Dreyfusnak sejtelve sem volt a zsidókérdésről. Ő maga nem kívánt a zsidóság exponeense lenni. Vak erők dobták oda személyét a zsidóság mártírjává. Esete egy egész generáció lelkiismeretét rázza fel, a vérvádperekhez hozzászórt keleti zsidóknak ugyan nem jelentett újat, de az önámításban élő nyugati zsidókat rádöbbentette arra, hogy helyzetünk korántsem olyan kényelmes és nyugodt, mint ahogyan hiszik. Dreyfus tájékozatlanul állt abban a nagy viharban, amit esete világszerte felkavart. Tragédiája annál nagyobb volt, mert soha meg nem értette, miért szakadtak rá a megpróbáltatások és meg sem próbálta helyzetének és sorsának konzekvenciáit levonni.

Az olasz külpolitika ismét Budapest felé mosolyog — állapítja meg Grigore Filipescu

Az alkotmánymódosítás kérdése. Hajlandó volna-e a francia katona harcba menni a középeurópai egyensúlyért

Bucuresti, július 13. (Az Uj Kelet tud.) A fővárosi Sinaia étteremben a konzervatív párt ifjúsági szervezete bankettet rendezett elnöke, Grigore Filipescu tiszteletére. A banketten többek között felszólalt maga a pártvezér is és igen érdekes kijelentéseket tett, különösképpen az ország külpolitikai helyzetéről.

— Azon a napon, midőn Olaszország új belgrádi követe bemutatta megbízó levelét, az olasz-jugoszláv közeledést hangoztató beszéde remélni engedte, hogy az „okosság blokkja“ a megvalósulás útján van. A kontinens azon államainak blokkjára gondoltam, amelyek különösen biztosítják egymás határait. Franciaország, Olaszország, a kisantant, a Balkán-szövetség, Ausztria és egyik-másik Balti-állam összefogása biztos pajzsa lett volna a békének. Ezen blokk erőbeni túlsúlyát bármely más államcsoporttal szemben annyira nyilvánvaló lett volna, hogy soha senkinek nem juthatott volna eszébe a szótól a trágig, az előkészülettől az akcióig elmerészkedni. Reményünk azonban nem bizonyult indokoltnak. Mihelyt Olaszország azt hitte, hogy minden körülmények között számíthat Franciaországra, ismét Budapest felé irányította mosolyait. Ahelyett, hogy egy a határokat kölcsönösen garantáló államok blokkjához csatlakozott volna, Olaszország olyan szövetségi rendszer kialakításán dolgozott, amelynek Ausztria függetlenségét kellett garantálni. A dunai paktum égisse alatt, amely mellékesen szólva, semmi gazdasági előnyt nem jelent a résztvevők számára, Olaszország igyekezett az Ausztriával kapcsolatos gondjaitól megszabadulni és egyúttal kiterjeszteni protektorátusát a Balkánra.

— Mindenesetre meg kell állapítani, hogy a római diktátor nem is titkolta játekát. Zajosan összehívta barátait Velenőbe (az osztrákokat és magyarokat), hogy az egész világ tudja meg, hogy nem hajlandó lemondani revizionista politikájáról. Az olasz sajtó magatartása az osztrák kormány Habsburg-barát intézkedéseivel szemben világosan mutatja, hogy milyen irányban halad az olasz külpolitika.

— És mit tesz ezalatt Franciaország? Jogunk volt hinni, hogy a francia kormány képviselője nem megy el Rómába, mielőtt az olasz kormány formálisan nem kötelezi magát arra, hogy a tárgyalások alapját Románia határainak érintetlensége képezi. Nem mondhatnám uraim, hogy azok a jegyzőkönyvek, amelyeket januárban a Tibériás partján aláírtak, teljesen megnyugtatók volnának. Türelemsek voltunk. Vártuk az események alakulását. Azt mondtuk: talán Olaszországnak bizonyos időre van szüksége ahhoz, hogy régi ígéreteit likvidálja és új kötelezettségeket vállaljon. Tévedés volt. Három hónappal a Mussolini-Laval jegyzőkönyv aláírása után, újlag offenzíva indult meg a magyar követelések érdekében. Párizs megnyugtatói pedig napról-napra kevésbé meggyőzőkké válnak. A mi szempontunkból Párizsnak Romától való függése tévedése számba mehet. Franciaországot mindeneset re nem szabad illojalitással vádolni. Minden állam külpolitikája alakulhat. Franciaországban jogában áll változtatni politiká-

ján. Nekünk mindenesetre idejében tudnunk kell erről. A francia-olasz közeledés után azt hittük, hogy Párizs magakörül fogja csoportosítani mindazon erőket, melyek a jelenlegi határok érintetlenségét védik. Készek voltunk egy ilyen formulát elfogadni, amely garantálta volna Ausztria függetlenségét is. Olaszország azonban módosította a jegyzőkönyvet és csak Ausztria határainak érintetlenségére redukálta.

— Határozottan kell beszélnünk. Egy ilyen politikához nem adhatjuk oda magunkat. Nem arra gondolok, hogy német orientálódást javasoljak. Ez mélyesleges hiba volna. De még nagyobb hiba volna sietetni a német-magyar megegyezést anél-

kül, hogy számíthatnánk ezzel szemben egy feltétel nélküli támogatásra. Ha a minimális megnyugtatót nem kapjuk meg, úgy akciósabadságot veszünk magunknak. Ha Európa centrumában valami történne, a szembenálló feleknek nem lesz érdekükben ellenségeik számát növelni. En határtalan csodálattal viseltetem a francia hadsereggel szemben. Azon a napon, midőn a francia határok veszélybe kerültek, az egész francia nép a Rajnától a Pireneusokig és az Északi tengertől a Földközi tengerig ugyanolyan hősiességgel teszi majd meg kötelességét, mint 1914-ben. Nem hiszem viszont, hogy a francia közvélemény hajlandó volna-e akceptálni a háborút, hogy megvédje az egyensúlyt Közép-, vagy Kelet-Európában. És ez a kérdőjel óvatosságra int bennünket.

Grigore Filipescu ezután a belpolitikai helyzettel foglalkozott és többek között kitért az alkotmány-módosítás kérdésére. Rámutatott arra, hogy az volna a helyes, ha ez az összes politikai erők hozzájárulásával történne meg. Ezt az ideális cél azonban nehezen lehet elérni. Mindenesetre: politikai álerők segítségét igénybe venni a módosításhoz azokkal szemben, akik a politikai valóságot képezik, súlyos hiba volna. Egy olyan reform, amely csökkentené a képviselők számát és átalakítaná a szenátus összetételét, csak hasznára volna az országnak.

Földrengés volt Romániában az elmúlt éjjel

A kisméretű földrengés is pánikot okozott Bucurestiben

Bucuresti, július 13. Ma éjjel az egész országban földrengéseket éreztek, de a központi meteorológiai intézet nem tud pontos jelentést adni a történetekről, mert a földrengés az éjszakai órákban történt, amikor az intézetben nincsen rendes szolgálat. A rengések éjjel 2 óra 5 perccor kezdődtek és néhány másodpercig tartot-

tak. A Rossi Forell táblázat szerint a földrengés negyedik fokú volt és inkább az emeletes házakban volt észlelhető.

Bucurestiben így is pánik keletkezett és a lakosság fellármázta a telefonközpontot. A beérkezett jelentések szerint a földrengéseket Ploestiben, Buzăuban és Chisineu-ban is érezték.

Állandó repülőjárat létesül Románia és Palesztina között

Huszonnégy óra alatt érkezne a napiposta Romániából Palesztinába

Bucuresti, július 13. (Az Uj Kelet tud.) A Palesztina és Románia közötti posta és személyforgalom szempontjából rendkívüli jelentőségű megbeszések indultak meg rövid időn belül Bucurestiben. Caranfil légügyi államtitkár most kezdi meg a tárgyalásokat a Palesztina-kormányval, Palesztina és Románia közötti légijárat létesítése céljából.

A légijárat felállításának igen nagy jelentősége van a két ország közötti forgalom szempontjából. Romániából, a postahajók lassu járata miatt, egy hét alatt érkeznek csak levelek Palesztinába. A légijárat felállításával a posta 24 óra alatt jutna el Palesztinába és ugyanennyi idő alatt Palesztinából Romániába.

Jelentősen megkönnyíti a személyforgalmat is a felállítandó légijárat, mely olcsón és rövid útvonalon, csak Törökországot érintve, tenné meg az utat a két ország között.

lom szempontjából. Romániából, a postahajók lassu járata miatt, egy hét alatt érkeznek csak levelek Palesztinába. A légijárat felállításával a posta 24 óra alatt jutna el Palesztinába és ugyanennyi idő alatt Palesztinából Romániába.

Jelentősen megkönnyíti a személyforgalmat is a felállítandó légijárat, mely olcsón és rövid útvonalon, csak Törökországot érintve, tenné meg az utat a két ország között.

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

ROMÁN NAUHEIM
TÉRMÉSZETES, PÁRATLAN SZÉNÁVAS-
RÁDIÁKTIV, SÓI-VASAS FORRÁSVEZÉKEL

A CFR vonalain 50 százalékos kedvezmény. — Állandó katonazene. — Pausálárak az EUROPA utazási irodák útján.

BIZTOS GYÓGYHATÁS: szív- és vérkeringési zavaroknál, szervi, elhízásos, érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

NOI BETEGSÉG, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) esetében a legjobb eredményel.

Természetes szénsavas-sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha — Elsőrendű szállodák. Diétás penziók, mérsékelt árakkal. Új, modern uszoda, napfényes stranddal.

Fürdőidény: május 15-16i október 1-ig Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: **Muschong Buziási Gyógyfürdő RT. Fürdőigazgatóság, Buziás, (Erd.)**

A német...

Pontosan az első é...
Jahrzeitot irtam, — u...
1934 június 30-áról. C...
mikor a Hitler uralm...
egyengetője volt, most...
te frontnak vezére és...
ja. Címe: Die deutsch...
(Reso-Verlag, Zürich).
Tömérdek érdekes...
szencziókat tartalmaz...
hér könyve" — közel...
Uj Kelet február 24...
— jócskán megelőzte...
— jó magyarsággal s...
E megelőzésért nagy...
Előszavában plágium...
hívóan irodalmi tolv...
Carrefourt, — alapos...
vádaszkodásával a ném...
Bizonyos: a hajdani...
sernek, aki tetejében a...
a június 30-án színter...
Strasernerk fivére, eg...
ráskok állanak rendelke...
lyekből új és fontos ré...
ditó igazságok bugyogn...
ján majdnem befejezett...
zolni a Hitler vérengzé...

Jó ajánlólevél a...
sága mellett, hogy jó...
könyve értékét. Hogy...
nem történelmi, hanem...
és hogy nyíltan bevall...
tárgyilagoss, hiszen egy...
adása is van Hitlerékk...
arán lehet rendezni.

A könyv tulhosszura...
kezdődik. Hitler ural...
pitja meg benne Stra...
megszüntetése — ez vol...
aminek erejéből a náci...
Igazából azonban a ré...
annyt jelent, hogy pé...
be egyetlen párt telepe...
most is pártemberek vir...
lumokat most is pártem...
sokát szított parlament...
— is megmaradt. Min...
esset rajta, hogy a nap...
monopol-párt tagjai huz...
den beleszólas, ellenőrz...
széről. Annál szemtelen...
ruptabb ez az egyedural...

Az is csak mese, hog...
tették a német birodal...
államszervezet változ...
ezzer lakósu Lippe-De...
rosok rendületlenül me...
lamiságukat. Mindössze...
az eddigi hivatalok mel...
a busásan dotált Stattha...

Ritka áll...
Eladó komplett p...
pászta-malaxáló, krém-...
gép motorikus erőre be...
lapotban. A motor „SI...
50.000 lej. Továbbá egy...
gép. Ara 6000 lej. Cim...
Selari

Csoportos kényelem

Egyh...

A Fekete tenger part...
fekvésű, kedves, élénk...
tengeri fürdő között...
valamint a legmoderne...
Tengerre nyíló szé...
nyelem. Kitűnő ellátás...
külön autócar a mi ut...
Műndez e...
A nyaralás megke...
tal. Érkezős Constant...
250 lej kurtaxa. Legál...
Egyénenként való utaz...
juk az e'özleg bejele...
nyelemmel akar ny...
Az egyheti tartózá...
idején egy vagy több...
terheli a nyaralókat.

A német szent Bertalan-éj

Otto Strasser könyve 1934 június 30-ról

Pontosan az első évfordulóra — majdnem Jahrzeitot irtam, — új könyv jelent meg az 1934 június 30-áról. Otto Strasser irta. Valamikor a Hitler uralmának egyik legfőbb utyegyengetője volt, most a Hitler-ellenes feketefrontnak vezére és a náciik üldözött vádjai. Címe: Die deutsche Bartholomäus-Nacht. (Reso-Verlag, Zürich).

Tömördek érdekességet, sőt éppenséggel szenzációt tartalmaz. Bár a Carrefour „Fehér könyv” — közel félszáz évvel ezelőtt, az Uj Kelet február 24. számában irtunk róla — jócskán megelőzte és nem egy leleplezést — jó magyarsággal szólva — „elháppolta.” E megelőzésért nagy a svájci kiadó haragja. Előszavában plágiummal, ismételt és kihívón irdalmi tolvajlással vádolja meg a Carrefourt, — alaposan megtépázva ezzel a vádaskodásával a német emigráció egységét.

Bizonys: a hajdani főnöknek, Otto Strassernek, aki tettejében a párt másodvezérének, a június 30-án szintén agyonütött Gregor Strassernek fivére, egészen kivételes hírforrások állanak rendelkezésére. Források, amelyekből új és fontos részletek, új és megrendítő igazságok bugyognak. És amelyek alapján majdnem befejezett képet lehet megrajzolni a Hitler vérengzéseiről.

Jó ajánlólevél a Strasser megbízhatósága mellett, hogy jómaga sem tulozza a könyve értékét. Hogy jóelőre bejelenti róla: nem történelmi, hanem csak politikai munka. És hogy nyíltan bevallja: nem lehet egészen tárgyilagos, hiszen egy kis személyes számadása is van Hitlerrel, amelyet csak vér árán lehet rendezni.

A könyv tulhosszúra nyult bevezetéssel kezdődik. Hitler uralmának mérlegét állapítja meg benne Strasser. A párturalom megszüntetése — ez volt az egyik fő-főjelző, aminek erejéből a náciik hatalomra kerültek. Igazából azonban a felkapaszkodásuk csak annyit jelent, hogy pártok sokasága helyébe egyetlen párt teledpedt. A hivatalokban most is pártemberek virítanak, a zsiros stálmokkat most is pártemberek élvezik, sőt a sokat szidott parlament — a Schwatzbude — is megmaradt. Mindössze annyi változás esett rajta, hogy a napidíjakat most a náci monopól-párt tagjai húzzák. Megszűnt minden belezórási, ellenőrzés a többi pártok részéről. Annál szemtelenebb, kihívóbb és korruptabb ez az egyeduralom.

Az is csak mese, hogy a náciik megteremtették a német birodalom egységét. A régi államszervezet változatlanul fennáll. A 165 ezer lakósi Lippe-Deimold és a Hanza városok rendületlenül megőrizték a külön államiságukat. Mindössze annyi történt, hogy az eddigi hivatalok mellé új hivatal járult, a busásan dotált Statthalteri stallum.

A nemzet sokat emlegetett egységére a koncentrációs táborok szentesítés intézménye, a sajtócenzúra és a gyülekezési szabadság megszüntetése cáfolt rá. Mert mi szükség lenne ezekre az intézkedésekre, ha a nemzet egysége már fait accompli? A nemzet egysége már fait accompli? A nemzet egysége már fait accompli?

Ritka alkalom!

Eladó komplett parfümeria-berendezés, paezta-malaxáló, krém-malaxor, puderkészítő gép motorikus erőre berendezve, kitűnő állapotban. A motor „Siemens” gyártmányú. 50.000 lej. Továbbá egy stanioltöltő és zárógép. Ára 6000 lej. Cím: Balthazar, Bucuresti, Selari 7.

Csoportos nyaralás a legteljesebb egyéni kényelemmel Constantán és a gyönyörű Mamaia-strandon

Egyheti nyaralás 1-980 lej

A Fekete tenger partján csakis a constantai nyaralást válassza, mert Constanta bűbajos fekvésű, kedves, élénk, szórakozásokat nyújtó fűrdőváros és a Mamaia-strand az európai tengeri fűrdők között úgy természeti szépségeinél, kitűnő homokjánál és fekvésénél, valamint a legmodernebb strandépítkezéseivel fogva a legelső helyen áll.

Tengerre nyíló szép szobában lakik, hideg-meleg vízszolgáltatás, a legnagyobb kényelem. Kitűnő ellátás, négyfogatás ebédekkel és vacsorákkal. A szállótól a strandig külön autócár a mi utasaink számára. Kellemes kirándulások.

Mindaz egy teljes hétig most, a főszezonban is csak 1980 lej.

A nyaralás megkezdése hetenként vasárnap. Indulás minden szombaton az esti vonattal. Erkező Constantába vasárnap délelőtt 11 órakor. Vasuti költség és személyenként 250 lej kurtaxa. Legalább hat utas jelentkezése esetén külön fülkéről gondoskodunk. Egyénenként való utazásnál minden vasárnap délelőtt Constantán a Palace Hotelben várjuk az előzőleg bejelentett utasokat. Ha olcsón és emellett kitűnően, a legnagyobb kényelemmel akar nyaralni, jelentkezzen a constantai nyaralásra.

Az egyheti tartózkodás akár a jelentkezés alkalmával, akár a constantai tartózkodás idején egy vagy több egész héttel meghosszabbítható. Ez esetben külön kurtaxa nem terheli a nyaralókat. Jelentkezés lapunk utazási osztályánál.

zeti becsület ügye is csehül áll. Soha annyi megvetés, soha annyi gyűlölet nem áradt, nem sziszegett Németország felé, a világháboru éveit is beleértve, mint máma, amikor Hitler uralkodik. Ez az uralom örök vajudást jelent — mondja Strasser — de anélkül, hogy új élet szülné meg belőle. A szociális igazságtévesnek szintén semmi nyoma. A munkabérek estek, az árak emelkedtek, a parasztot változatlanul nyomja a kamatok terhe, a középosztály gazdasági szervezeteit feloszlatták és a kapitalizmus hatalmasabb, mint valaha. A német nép misztikus imádatát rajongta egykor körül Hitler. A vágyainak, a panaszaiknak, az álmainak ihletett hirdetője volt, a német nép szája. Uj Mózeszt láttak benne, aki majd elvezeti őket a Harmadik Birodalom szent ígért földjére. A pusztai vándorlásban, a céltvesztett bolyongásban nincs hiány. Éhség, nyomorúság is van bőségesen. De az áhitott, a megáldott, a szentül beígért Harmadik Birodalom sehol. Június 30 végeredményben egy belső harcnak következménye, — szögezi le Strasser. — Ezt a harcot a nagybirtokosok, a nehézipar exponensei vívták meg Göringgel megérsődve, a náciik radikális Röhöm-Göbbels csoportjával. Röhömék a második forradalom után epekedtek, az S. A. feszítő erejével akarták a zsoldoshadsereg kereteit néphadsereggé tágítani és a párt gazdasági programját megvalósítani. Eleinte Hitler is hozzájuk húz. Gegen Juden und Reaktion! — adja ki a Führer a jelszót májusban és Stericher szennylapjának Ritualmord-Sondernummerjával szekundál nagy trombán neki. A reakció azonban a hadseregre támaszkodva, nyugodtan állja a harcot és exponense, Pappen alkancellár, Hindenburg és a hadsereg árnagyában megtartja híres marburgi beszédét. Ezt a beszédet, alapítja meg Strasser, a zsidókat katolikusá lett. Edgar Jung, Pappen nagyvezír titkára, fogalmazta. Még június 30 előtt az életével fizetett meg érte.

Göbbels nem hagyja magát, keményen visszavág Pappennek és kikezdi a Herrenklubot. Hitler is alaposan leszidja a „helyettesét”. Amikor azonban kiviláglik, hogy Göring rendőrsége is a hadsereggel, azaz Pappennel, végeredményben tehát a reakcióval tart és így a harc kimenetele erősen kétséges, — nagyhirtelenül elárulják a pártprogramot, cserbenhagyják Röhömöt. Szépen deferálnak a kapitalista klikk parancsának, vállalják a feladatot, hogy lefegyverzik az S. A. -t, a forradalmi gondolat hordozóját és elcsapják Röhömöt, a régi pártprogram exponensét.

Ideérkezve, Strasser megrajzolja a Hitler arcképét. A vonásait közvetlen közelből volt alkalma megfigyelni. Nagyszerű szónak, — írja. A kismélyített tömeg vágyainak pompás megszólaltatója, de a világról sem vezérségre alkalmas egyéniség. Örökké habozik, még egyre felkísért benne a hajdani „kiszember” bizonytalansága és erősen nőies jellem. Nem politikai, hanem egy politikai felesége. Nem primadonna, hanem csak szubrett. Hitlernek ez az asszonyos ide-oda ingása magyarázza, hogy előbb Röhömmel és Georg Strasserrel trafikál, hogy azután márról-holnapra átnyergeljen a reakció lovára, a mint a német nép „legfőbb itélőmestere”, halálba küldje a tegnapi legjobb cimboráit, akiknek vállán át a kancellári székbe felhagott.

Tervszerűen készül a tömeges gyilkosságra. Megbeszélésre sürgönyzi össze Münchenbe június 30-ára az S. A. vezetőit. Össze-

terelték őket, hogy könnyebben végezhesen velük. És bejelenti a látogatását Röhömmel. Az S. A. vezére jó hírek reményében, respesve várja és megrendeli a vegetárius ebédet számára. A tömeggyilkos ugyanis nem eszik húst. A fogadtatására összeverődött vezéreket a fehér asztalnál, vidám poharazás közben ülteti agyon. Ennek az új Szent Bertalan éjnek Wagner bajor belügyminiszter a megrendezője. Két-két hive közé ülteti a halálra ítélteteket. Adott jelre azután a söröslancsó, a revolver agya koppan a fejükön és bicska furódik a mellükbe. Röhömöt maga Hitler ráncigálja ki az ágyából, megköltözteti és hogy öngyilkosságba kergesse, pincebörtönének ablaka előtt végezteti ki alvezéreit. Az S. A. vezérek politikailag gyanus csoportjához még két csoport járul: a személyes bosszúból meggyilkoltaknak és a katolikus vezéreknek csoportja. Persze a sárga folt, a zsidó vér sem hiányozhatott a színgyvelegből, — teszi hozzá Strasser. Hirschbergben egy kis pogromocskát is rendeztek Göring hóhérgényei.

A győztesek azután kölcsönösen megjutalmazták egymást. A hadsereg a Hindenburg örökébe segíti Hitler. Viszont Hitler írásban is megerősíti a tényt, hogy a hadsereg a német nép egyetlen fegyveres hatalma. Az S. A. korszak végetért.

Strasser könyvében ismételt bosszút esküszik Hitlernek. Hiszen agyontapostatta a bányját és földönfutóvá tette jomágát. Mégsem benne, hanem Göringben látja Németország és Európa legnagyobb veszedelmét, Göring bedutet den Krieg. Beteg agyvelő, egyre szenzációk után áhitozik, ő terveite ki a parlament felgyújtását, ő a június 30 tömeggyilkosságát és egyre új stimulusra van szüksége. És mert az értelem sem béklyozza a tettvégyát, minden bizonnyal a háborúnál fog kikötni.

A Hitler jövőjét Huggenberg jósolta meg. Hitler ur, irta a Vezérnek, háromban hold biztos vagyok. 1. Abban, hogy őt agyonövik. 2. Hogy nem az én párthivem lövik majd agyon. 3. Hogy a saját párthivei lövik agyon.

Strasser fölöttébb érdekes, de a tökéleteségtől persze nagyon messze eső könyve — nem tudja eléggé összefogni a mondanivaló-

Csinos kislány, de eddig nem volt szerencséje...

Sok kolleganője, akik szépség tekintetében közel se jártak hozzá, sokkal jobban boldogultak az életben, pedig szorgalmas és szerénység tekintetében nem vetekedtek vele. Leghőbb vágya volt mindig az utazás, ismeretlen új, ragyogó tájakon. Ezek a vágyak azonban megvalósíthatatlannak látszottak a legutóbbi napokig. Akkor értesült egyik barátinjától a „Forvil” által rendezett versenyéről, amelynek nyertesei között 5-5 ingyenes utazást sorsolnak ki, Páris, Bécs és Stambul utirányra.

Az elérhetetlennek látszó álom így lett közeli reménység. Mert természetesen ő is részt vesz a versenyen, amelyhez mindössze az kell, hogy vegyen egy doboz „Forvil” pudert. Így aztán semmi akadály nincs annak, hogy egy kis szerencséjével részt vegyen egy gyönyörű utazáson.

Ját, nem az az ingenium, aki ki tudja mondani az utolsó szót ezekről a világeseményekről — ebben a Huggenberg-féle jóslatban és a jobb és demokratikus német jövő hitében csendül ki. (g. s.)

Felbontják a Maniu címére írott leveleket...?

A Dreptatea feltűnéskeltő leleplezése

Bucuresti, július 13. A fővárosi lapok feltűnéskeltő vizsgálatról adnak hírt, amely a Dreptatea tiltakozása nyomán került nyilvánosságra. A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja szerint július 5-én a nemzeti parasztpárt gæsti tagozatának egyik tagját a felkereste a helység primárja és két sziguranca-agens. Azon a címen, hogy „devizát” keresnek, (mintha a fekete tőzsde éppen Gæstiben volna) a detektivek házkutatást tartottak, de nem találtak semmi gyanusat. Miért kellett mégis házkutatást tartani? Mert — írja ugyancsak a Dreptatea — néhány nappal ezelőtt a szóbanfoglalt gæsti kereskedő levelet irt Maniu Gyulának. Zárt borítékban. Az erőszakos házkutatás oka ebben a levelezen keresendő, amelyet a sziguranca felbontott és amelynek tartalma a kereskedőre zudította a sziguranca dühét.

Ez történt. „Most pedig — írja a Dreptatea — kérdjük a miniszterelnököt, a belügyminisztert, a postavezérigazgatót, hogy mi ez? Megengedhető-e, hogy egy olyan értékű és tekintélyű ember, mint Maniu, aki román érzelmeinek próbáját nem a sziguranca szolgálatában próbálta ki, ilyen üldözöttes célpontja legyen? Hogy felbontsák leveleit, mint valami közönséges kémnek? Gondolja a sziguranca, hogy Maniu akinek nem volt része ilyen felügyeletben a magyar rezsim részéről, amely ellen harcolt, türheti ezt a bánásmódot a román közizagzat részéről?” Az Adeværulban Tudor Teodorescu Braniste, a kiváló publicista az alábbiakban kommentálja a különös ügyet?

„A Dreptatea, a nemzeti parasztpárt hivatalosa, olyan hírt közöl, amely még a mai kétségbeejtő rendőrkorszak szempontjából is úgy fest, mint egy rossz detektívregényből kiragadott részlet. A Dreptatea szerint egy gæsti kereskedő arra ébredt, hogy rendőrség van a házában, amelyben házkutatást tartanak. Mindent megvizsgáltak, felforgattak, felultak, mintha invázió járt volna házában és üzletében... Mi ez? Erőszakosság? Egyike a sok erőszakosságoknak, amelyek keretében Titeanu oly siralmas grandomániával karrikirozta Fouchét? Nem, még ennél is több. Egy új vétséget kreáltak: a Maniuval való levezetés vétségét. Nehogy írjanak neki, ha nem akarják házukban fogadni a rendőrséget... Az úgy valószínűleg pikáns részleteiről függetlenül, amelyek a cenzor ur ceruzája alatt eltűntek, azt hisszük, hogy a Dreptatea tévedésben van. A fenti kérdéseket nem a szigurancahoz kell intézni, hanem Tatarescu miniszterelnökhöz. A miniszterelnök köteles megvilágítani ezt a rossz detektívregény-részletet.

Napszurás, égésisebek bőrvizketegység és bőrküütesek ellen: Unquentum Obermeyer (Vilja Creme) Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Használja ki a rövid időt... és vásároljon egy szerencse-sorsjegyet a Banca Ilescu S. A. Cluj-nál. Huzás 1935 július 15. Még csak ma vásárolhat sorsjegyet.

BLEU... GYÁRTMÁNYOK... niában... Bucurestiben... Palesztinába... Között... szilodák... Október 1-gig... főigazgatóság...

SPORT

Szeptember 7. és 8-án lesznek a cernauti Makabi jubileumi ünnepségei

Cluj, július 13. (Az Uj Kelet tud.) Mint azt már többször megírtuk, a cernauti Makabi ez évben ünnepi fennállásának huszonöt éves jubileumát. Az értékes évfordulót a cernauti Makabi impozáns külsejű ünnepségekkel üli meg, amelyen Lord Meichet, a Makabi Világszervezet díszelnöke és dr. Lelewer, a Makabi Világszervezet elnöke is jelen lesznek. A jubileumi ünnepségeken azonban Románia zsidó sportja tartományként, illetve egyesületként képviselteti magát annál is inkább, mert a jubileumi ünnepségeket a Brailában megtartott országos Makabi kongresszus Románia zsidó sportjának országos ünnepévé nyilvánította.

A cernauti Makabi jubileumi ünnepségeinek pontos ideje azonban mindeztől még nem volt megállapítva. Tekintettel ugyanis a magas vendégek látogatására, az időpontot úgy kellett megállapítani, hogy az egybeesik egyrészt a cionista kongresszus, másrészt a Makabi Világszervezet kongresszusának idejével. Minthogy a Makabi Világszervezet kongresszusa augusztus 15-18-án lesz Brünában, a cionista szervezet vilákongresszusa pedig augusztus 25-én veszi kezdetét Luzernben, a cernauti Makabi vezetősége a jubileumi ünnepségek időpontját szeptember 7. és 8-ában állapította meg.

Unirea Tricolor—Romania

Cluj, július 13. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság végét járó küzdelmében hosszabb szünet után a Romania csapata ma itthon játszik. Ellenfele a bucaresti Unirea Tricolor együttese lesz. A két csapat találkozása méltán kelt érdeklődést. A Romania múlt heti bucaresti CFR elleni játékaival behozhatóan látszik, hogy valóban újra elérte tavalyi fényes formáját. Egyébként aig tételen volt, hogy legyőzte volna a bucaresti vasutascsapatot. Ugyanakkor azonban az Unirea Tricolor is formája teljében van, amit igazol az a tény, hogy az elmúlt héten a Nemzeti Bajnokság során legyőzte a bajnokság védőjét, a Venust.

Hogy a két együttes közül melyiknek fog sikerülni a mérkőzés két értékes pontját megszerezni, ezt megjósolni nehéz. Tudásban és felkészültségben az Unirea Tricolornak van előnye, ezt azonban kiegyenlíteni látszik a clujai csapat pályaelőnye. Így az esélyek inkább az eldöntetlen felé mutatnak, azonban mindkét csapat megszerezheti magának a győzelmet.

A mérkőzés 6 órakor kezdődik a sibiui Dordea vezetése mellett.

Jól szerepeltek a Kadima versenyzői Arad teniszbajnokságán

Timisoara, július 12. (Az Uj Kelet tud.) A napokban rendezték meg Aradon a kerületi teniszbajnokság versenyét, amelyeken a timisoarai Kadima versenyzői igen jól szerepeltek.

Férfiúgyesben döntőig jutott a verseny, amelybe Ungár Kadima—Gritta Glória került. A döntőt két hét múlva játszik le.

Párosban az Ungár—Barta Kadima pár a Gritta fivérével került a döntőbe. Az első szettet a zsidó pár nyerte, a mérkőzést azonban sötétség miatt félbe kellett szakítani és a kikötött szabályok szerint újakezdeni. Más nap nagy küzdelem után a Kadima pár 3:1-re kikapott. Harmadik helyen a Somló—Rosenberg Kadima pár végzett.

Vegyespárosban a Czup—Ungár Kadima és Somogyi—Gritta párok kerültek a döntőbe, melyet két hét múlva játszanak le.

Hírek a zsidó sportvilágból. Április 5. és 6-án tartották Tel-Avivban az első Makabi-Hazair világkonferenciát. A konferencián Németország, Ausztria, Palesztina, Belgium, Litvánia, Dél-Afrika, Egyiptom és Csehszlovákia delegátusai vettek részt huszezer tag és kétezer ha. utz képviselővel. — Bensőséges ünnepély keretében ülték meg Prágában a csehszlovákiai Makabi elnököknek, Herzog Arturnak tiz éves jubileumát. Az ünnepelt tiz éve egyfolytában vezeti a csehszlovákiai Makabi szervezetet. — Svájcban a bázeli Makabi résztvett a „Quer durch Basel“ versenyen, amelyen a harmadik helyen végzett. A 4x100 méteres stafétában a Makabi-gárda győzött 46.6 mp-es idővel. — A danzigi Barokcha május 12-én népes tornaiünnepélyt rendezett. — A németországi Makabi igen gazdag programot állított össze a folyó szezonra. A programon szerepel többek között egy nemzetközi teniszverseny is kizárólag zsidó versenyzők részére.

A Davis Cup európai zónájának döntője 1:1-re áll. Prágából jelentik: A Davis Cup európai zónájának döntőit, amelyben Csehszlovákia és Németország került, megkezdődtek. Az első napon a cseh Menzel 7:5, 6:1, 4:6, 2:6, 6:4 arányban győzött a német Henkel ellen, míg von Cramm 6:2, 6:4, 6:2 arányban verte a cseh Császkat. A verseny jelenlegi állása tehát 1:1. Ma a párost játszik.

A 7-ik éve fennálló Oradeai (Nagyvárad) Orth. Kóser Zsidó Fiuinternátus

Igazgatósága közli, hogy az 1935—36-os tanévre a beiratkozások megkezdődtek. Az Internátus ezidén egy zuhany- és játékszobával kibővítve áll a növendékek rendelkezésére. Az internátusi növendékek bármely oradeai liceumba, gimnáziumba vagy kereskedelmi iskolába beiratkozhatnak. Tekintettel arra, hogy az idevonatkozó miniszteri rendelet értelmében csak 36 növendék vehető fel, ajánlatos a jelentkezéseket minél sürgősebben esz-közölni. Komoly érdeklődőknek prospektust küld az internátus Igazgatósága. SZILÁGYI ADOLF tanár Oradea, Str. Delavrancea 17.

KÜZGAZDASÁG

Fokozatosan felszabadítják a vámnál fekvő importárukat

Bucursti. A legfelsőbb kontingentálási bizottság Costinescu miniszter és Dumitrescu bankormányzó jelenlétében értekezletet tartott, amelyen elsősorban azon egymilliárd lej értékű meghaladó áruk felszabadításának kérdésével foglalkoztak, mely áruk már hosszabb ideje a vámhivatalok raktáraiban várják, hogy bizonytalan sorsuk felett döntsenek. A bizottság kimondotta, hogy ezeket az árukat fokozatosan felszabadítja és ennek érdekében az illető importőröknek a vámnál

fekvő áruk minőségére, rendeltetésére és értékére nézve deklarációt kell benyújtaniuk a külkereskedelmi igazgatóságokhoz. Az erre vonatkozó utasítást ezen igazgatóság már a napokban szétküldi az egyes vámhivatalokhoz. Megállapították egyben, hogy a május havi külkereskedelmi mérleg 470 millió lej többlettel zárul, ami annyit jelent, hogy január 1-étől számítva, a román kivitel értéke 1 milliárd kétszázmillió lejjel haladta meg a behozatal értékét.

Julius 30-ig be kell fizetni a második adónegyedre eső adók 80 százalékát

Beszámoltunk tegnapi lapszámunkban arról, hogy a pénzügyminisztérium rendkívül szigorú utasításokat adott a pénzügyi vezérfelügyelőknek és a pénzügyigazgatóságoknak az adóösszeírva újabb beindítására. A kormányrendelete értelmében az adókövetések legkésőbb július 20-ig befejezést kell nyernének. A pénzügyminisztérium a jövőre nézve is fenntartja az eddigi adóbejárási rendszer szigorát és mindaddig, amíg a minisztérium által tervezett adóminimum behajtást nem nyer, egyetlen pénzügyi tisztviselő sem mehet szabadságra. Ugyanezen kormányrendelet előírja, hogy július 30-ig a második adónegyedre eső adók 80 százalékát be kell inkasszálni.

Kísérletek az országos sörkartell megkötésére

Cluj, július 13. (Az Uj Kelet tud.) A regáti sörgyárak nagyobb része már korábban egységes megállapodással szabályozta az árakat, rayonokat és eladási feltételeket a regáti piacon. Ehhez a megállapodáshoz újabbban az Anhauch-féle bucovinai sörgyár is csatlakozott úgy, hogy jelenleg egyedül a radauti Rudich-féle sörgyár áll kartellen kívül.

A regáti sörgyárak kartelljének kiegészítésével kapcsolatban ismét felmerült az erdélyi sörgyárak hasonló jellegű egyezményének kérdése is. Erre vonatkozólag a megbeszélések már régebben megindultak, azonban a perfektuálási stádiumtól még meglehetősen messze állanak. Az erdélyi sörgyárak kartelljezménye egyébként csak akkor lesz realizálható, ha a zerdélyi és regáti gyárak között erre nézve a megegyezés létrejön, hiszen a regáti gyárak ma erős tevékenységet fejtenek ki az erdélyi piacon, amint hogy az erdélyi gyárak is kiterjesztették működésüket a regáti piacra is.

Központi nyersbörbeszerzési vállalatot alapítanak a börgyárak

Cluj, július 13. (Az Uj Kelet tud.) Ugy az erdélyi, mint a regáti börgyárak már évek óta tapasztalják, hogy nyersbörbeszerzésüket nem tudják azon árakon beszerezni, mint egyes nagy börgyárak, minthogy a kisebb gyáraknak nincsen módjukban a folytatódó nyersbörvelet garantálni. Ezért az érdekeltek gyárak, amelyek között két bucaresti nagybör vállalat is van, azzal a tervvel foglalkoznak, hogy központi nyersbörbeszerzési céget alapítsanak, amely a nyersbört közös számlára bevásárolja és a melléktermékeket is közös számlára értékesíti.

Szakértők számítása szerint mintegy huszmillió lej forgó tőke szükséges a központi beszerzési vállalat számára és hírek szerint bucaresti tőkések már ajánlatot is tettek ezen tőkének rendelkezésére bocsátására vonatkozólag.

NYARALJUNK
a **Bratcai Familia Panzióban**
Körös egy szigetén, 10 haldas fenyvesben

S T R A N D

A Cluj—Oradea vonalon, gyorsvonati megálló. Teljes komfort, szobákban villanyvilágítás és vízvezeték! Jutányos árak, kitűnő konyha. — Gyermekek nyaraltatás. Külön helyiségben pedagógusok és orvosi felügyelet mellett szülők nélkül vállaljuk gyermekek nyaraltatását!

A KÖRÖSBEN

Székely és Rétli BUTORGYÁRT
TARGU MUREZ—BUCURETI—BRAOV

Tervezőink művezete,
Munkásaink szaktudára,
Anyagjaink kiváló sága,
nyújtják Önnek azt a biztatékot,
mely a butorváraálás előfeltétele.

Hívjon bennünket bizalommal és szakemberünk olyan rajzokat mutat majd be Önnek,
amilyeneket Ön magának elképzelt.

Mennyi idő alatt évülnek el a vasuttal szemben fennálló követelések? A CFR üzletszabályzata szerint a vasút egy évig felelős üzletfeleivel szemben a szállítási folyamán felmerült károkért és a beszedett fuvar-differenciákért. Ezzel szemben a CFR az eddigi peres folyamán, melyeket oly esetekben indított, amikor fuvardíjdifferenciát követelt a címzettekől, azzal érvelt, hogy a CFR követelése nem évülnek el egy éven belül, hanem ezen elévülési idő csak a CFR-rel szemben fennálló követelésekre vonatkozik. Az alsófoku bírói fórumok ellentétes döntéseket hoztak ez ügyben. A clujai törvényszék IV. szekciója most a semmitőszék 1566—934 számú döntésére hivatkozva, a vasutat elutasította keresetével, amelyet a CFR fuvardíjdifferencia utólagos beszedése érdekében indított a fuvarozási ügylet lebonyolítása után egy évvel és itéletében kimondotta, hogy az elévülési idő úgy a vasut, mint a felek részére kölcsönösen egy év.

Belföldön gyártják az Olla-készítményeket. Az Olla gummigyár romániai képviselője, az I. Esperit bucaresti vállalat, amely eddig a készítményeket külföldről importálta, megállapodást kötött a timisoarai Vulcan gummigyárral az Olla-márkák belföldön való előállítására vonatkozólag.

Bírói döntés a betétkönyvekkel való kompenzáció ügyében. A clujai ítélőtábla II. szekciója, ellentétben az ugyanezen tábla első szekciójának egy korábbi döntésével, kimondta, hogy az 1933 évi konverziós törvény ideje alatt letétbe helyezett betétkönyvek a kibocsátó bankkal szemben teljes fizetésnek, illetve kiegyenlítésnek tekintendők, még akkor is, ha az 1934 évi konverziós törvény életbeletétele után az illető bank ezen későbbi törvény 52 szakasza alapján konverziós egyezséget kötött hitelezőivel.

Izr. Leányinternátus Arad
Josif Vulcan 4. Felvesz egy nyilvános iskolába járó, mint bel- és külföldi magántanulókat mérsékelt díjazásért. Allandó tanári felügyelet, korrepetálás és bőséges jó ellátás. Prospektussal szolgál az igazgatóság.

Még a CFR sem kapott devizát. A román államvasut nemrégiben adta ki mérlegjelentését, amely nagy deficitet mutat ki. Jellemző a mai helyzetre az a körülmény, hogy a CFR külföldi megrendeléseinek kifizetéséhez szükséges devizákat a jegybank nem bocsátotta a vasut rendelkezésére és emiatt a CFR magánátutalásokat volt kénytelen igénybe venni. Ezen magánátutalások révén ke-reken 100 millió leivel kellett a vasutnak a devizákat megfizetnie, mintha hivatalos árfolyam mellett kapta volna azokat.

Nem kérhetnek konverziót a mezőgazdasági szeszgyárak. A clujai törvényszék egy konkrét peres eset kapcsán itéletileg kimondta, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak nem vehetik igénybe a konverziós törvény kedvezményeit, miután ezek iparvállalatoknak tekintendők.

Párizsba rendelték szolgálatátteleire a clujai francia kereskedelmi attasét. Malgrate, clujai francia kereskedelmi attasét a kormány hosszabb szolgálatátteleire Párizsba rendelte vissza. Távollétében a ldrendeltség titkára fogja munkakörét ellátni.

BIZTOS GYÓGYULAST talál az erdélyi Póstyénben. Reuma, csusz, köszvény ellen az ujjonnan átalakított Bizusa furdőben. De—Balamare között. Elsőrendű napi penz 90-től 110 lejig. Szigoruan ort. kóser vendéglo. Allandó napi tüzene. Szobák megrendelhetők: Furdőigazgatóság BIZUSA p.u. Ileadamare.

Sulyos válságba került a danzigi textilipar. Varsóból jelentik: A lapok hiradása szerint Danzigban a devizakereskedelem korlátozása rendkívül sulyos helyzetet okozott a szabad város textiliparában. Ha a rendszer még egy ideig megmarad, a textilgyárosok és kereskedők nagyrésze kénytelen lesz likvidálni.

Nem esőkkentik a buzaárakat Csehszlovákiában. Prágából jelentik: Készült a gabonamonopólium novellája s most vannak megállapítás alatt az új terményárak. Ugy hírlik, hogy az agrárpártnak sikerült keresztülvinnie akaratát s a buzaárak nem esőkkentik. A hosszadalmas tárgyalások elhúzódtása miatt a tervezett minisztertanácsot nem tartották meg.

Elsőrendű Cukrász nő házakkhoz ajánlkozik esküvőkre, eljegyzésekre és más ünnepi alkalmakra. Ugyanott rendeléseket is felvesznek. Str. Dubalarilor 8. Adlerm.

HIDEGET AZ ÜZLET LELKE:
HIRDERSEN AZ UJ KELETBEN

Bu
rádiomos

Sulyos

Mi van Tilea

Cluj, július 13. (A Patria mai számában közöl közöl Bucuresti hicus mozgalom helymán Fronton belül (a mozgalomnak) és ugnyik meg a mozgalom helyzet távolról sem aminőnek azt Vaida Slatkowitzatban beállítamánypárton belüli vállpillanatnyilag a sajtónyel a Román Front— írja a Patria. — Mkezdí unni ezt a szervő ügyeivel még semni, minthogy olyan amelyek még a rom is precedens nélkül áll.

A nagy zajjal törté a Román Front pártjánár az első pillanatok a különböző egyéni am meg Vaida Sándor elsem tudott háttérbe szigyekeztek felszínre tö növelték a feszültségetbőző személyiségei köz

Miért v

A Román Front ese között kétségtelenül a Tilea Viorele. A volt szerzője az új párt m legfanatikusabb híve a lásának a nemzeti parzún. Bizonyos okok miare nem kerültek nyilvánált a jobboldali forrasa olyan demonstratív sokáig vita tárgyát k rőkbén. Annakidején m fűntetőleg eltávozott a földre utazott. A mozgja annakidején megáf lamint a fővárosi lapo pitását is, hogy a vol aznap utazott el a főv da Sándor odaérkezett.

Most a valachista-m lapjának cáfolatát cáfo Bucuresti híri szerint T doni követévé nevezik vajjon ez a kinevezés es történni. Az a tény a ilyen érteimű hir kerü jelentti, hogy Tileának való kiválása befejezet

Tilea távozásával a niszter közül, akik a chista-mozgalomhoz cs össze hét maradt. Kevegen ahhoz, hogy ha mással a méltóságokon és Mirto közötti régebb és a jelek szerint egy ket őlt. C. Anghelescu, volt kormányzója, ugye kénytelen harcolni a k kal, amelyek egyre nö árnyékolni az ő értékét déki szervezetekben a Clujon a „nagylelkű ifjú dik a mozgalom iránt professzort vádolja am Mediason, ahol a vala több hívtó verbuált, m csak folyik a veszeked talok között. Slatmaron galom mögött áll, „nag

Budapest

rádiumos csodás gyógyfürdőiben

**Visszanyerheti
egészségét, ilju-
ságát, életkedvét.
Fürdőkurák egész
éven át. Általány
(pausz) gyógy-
kurák**

390.— pengőcs egységáron háromhetes gyógykúra végezhető a három leg-
előkelőbb és legmodernebbül felszerelt gyógyszállóban (Szent Gellért, Szent
Margitsziget és Szent Lukácsfürdő), vagy a gyönyörű fekvésű Svábhegyi
Szanatóriumban (420 m. — A háromhetes gyógykúrában az összes gyógy-
tényezők bennfoglaltatnak: gyógyfürdők (iszappfürdők, pakkolások, stb.),
röntgen, quars, diathermia, ultra-rövidsugarak, orvosi gyógykezelés, azon-
kívül teljes ellátás (diétás konyha) és az összes borralalók. Ingyenes
határátlépés, a magyar vonalakon (oda és vissza) 50 százalékos vasuti
kedvezmény. — Kisérők ugyanezen szolgáltatásokat 15 százalékos kedvez-
ménnyel, jegyfűzet alakjában kaphatják. — A gyógyfürdő világméretű
nagygyűlésen szórakozhatik. — A pauszalkurában minden bennfoglaltat-
tik, amire egészsége helyreállításához szüksége van. Pontosan tudja
előre az összes költségeket. Jegyfűzetek az összes menetjegyekben
kaphatók. Bővebb felvilágosítás **Praxis Medici** orvosi szaklap útján
(Timisoara, Eugen de Savoya 11.) és a Budapesti Központi Gyógy- és
Üdülöhelyi Bizottság V., Vigadó-tér 3.

Súlyos belső zavarokkal küzd a numerus valachicus-mozgalom

Mi van Tilea kiválásával? Zelea Codreanu pártjával készül fuzionálni a Román Front

Cluj, július 13. (Az Uj Kelet tud.) A Patria napi számában igen érdekes tudósítást közöl Bucuresztől, a numerus valachicus mozgalom helyzetét illetően. A Román Fronton belül (ez a hivatalos neve a mozgalomnak) és ugyanilyen címen jelenik meg a mozgalom hivatalos lapja is, a helyzet távolról sem oly öröndetes, mint aminőnek azt Vaida Sándor optimista nyilatkozatában beállítani igyekszik. A kormányon belüli viszályok elfeledtetik pillanatnyilag a sajtóval és a közvéleménnyel a Román Front haldokló szervezetét — írja a Patria. — Maga Vaida Sándor is kezdi unni ezt a szervezetet, amelynek belső ügyeivel még sem érdektelen foglalkozni, minthogy olyan látványokat nyújt, amelyek még a román politikai életben is precedens nélkül állnak.

A nagy zajjal történt megindulás után a Román Front pártjának megszervezése már az első pillanatokban zátonyra futott, a különböző egyéni ambíciókkal, amelyeket még Vaida Sándor elvitatlan tekintélye sem tudott háttérbe szorítani. Régi álmok igyekeztek felszínre törni és új haragok növelték a feszültséget az új párt különböző személyiségei között.

Miért vált ki Tilea Viorel?

A Román Front csendes disszidenciái között kétségtelenül a legszenzációsabb a Tilea Viorel. A volt alminiszter érteimi szerzője az új párt megalakításának és legfanatikusabb híve a Román Front kiválásának a nemzeti parasztpárt keretei közül. Bizonyos okok miatt, amelyek egyelőre nem kerültek nyilvánosságra, Tilea kivált a jobboldali forradalomból. Félreállása olyan demonstratív módon történt, mely sokáig vita tárgyát képezte politikai körökben. Annakidején megirtuk, hogy Tilea tiltakozó eltávozott a fővárosból és külföldre utazott. A mozgalom hivatalos lapja annakidején megcáfolta ezt a hírt, valamint a fővárosi lapoknak azt a megállapítást is, hogy a volt alminiszter éppen aznap utazott el a fővárosból, midőn Vaida Sándor odaérkezett.

Most a valachista-mozgalom hivatalos lapjának cáfolatát cáfolják az események. Bucuressti hír szerint Tietel Romania londoni követévé nevezik ki. Nem tudjuk, vajjon ez a kinevezés csakugyan meg fog-e történni. Az a tény azonban, hogy egy ilyen érteimű hír kerül forgalomba, azt jelenti, hogy Tileának a Román Frontból való kiválása befejezett tény.

Tilea távozásával a tizenegy volt miniszter közül, akik annakidején a valachista-mozgalomhoz csatlakoztak, mindössze hét maradt. Kevesen vannak, de elegendő ahhoz, hogy hajba kapjanak egymással a méltóságokon. A Ioanitescu és Mirto közötti régebbi konfliktus kiújult és a jelek szerint egyre nagyobb méreteket ölt. C. Anghelescu, a Banca Nationala volt kormányzója, ugyancsak két fronton kénytelen harcolni a különböző ambíciókkal, amelyek egyre nőnek és be akarják árnyékolni az ő értékét és érdemeit. A vidéki szervezetekben a helyzet ugyanaz. Clujon a „nagylelkű ifjúság” nem érdeklődik a mozgalom iránt és Em. Hatiegan professzort vádolja annak megfojtásával. Mediason, ahol a valachizmus valamivel több hívet verbuvált, mint másutt, ugyancsak folyik a veszekedés az öregek és fiatalok között. Slatmaron a valachista-mozgalom mögött álló „nagylelkű ifjúság” be-

szüntette tevékenységét. Nem térünk ki ezuttal a többi konfliktusokra, mert a fentiek teljesen elegendők a Román Front helyzetének megvilágítására.

A Román Front kedvezőtlen helyzetét másik vonatkozásban a többi jobboldali pártokkal való kapcsolatai idézték elő. Kezdetben az volt az óhaj, hogy egységes jobboldali frontot szervezzenek meg. Ezzel szemben a helyzet ma az, hogy a Román Front és a többi jobboldali szervezetek között feszült a helyzet. Goga dühöng és barátai körében a Román Front mozgalmát politikai sarlatánságnak nevezik. Goga már eleve hirdeti, hogy a fuzionált párt gyűlésein nyíltan és világosan nem egészen kellemes kérdéseket fog intézni azokhoz, kik a Román Front szervezetben dolgoznak. A különböző jobboldali szervezetek ifjúsága ugyancsak meggyőződött arról,

hogy mi a lényege a „Nemzeti forradalomnak”, amelyet a Román Front meg akar valósítani. Ennek megfelelően a legnagyobb fenntartással viseltetik ezzel a mozgalommal szemben.

Vaida Codreanuhoz orientálódnak

Vaida Sándor felismerte azt, hogy pártot a jelenlegi körülmények között izolálás fenyegeti. Eppen ezért igyekszik a „mindcát a hazáért” nevű párt felé orientálni, amelynek álarca alatt a volt vasgárda támadt fel. Ezzel az orientálódással viszont elégedetlen a párt több vezetője, akik helytelennek tartják a Zelea Codreanuval fenntartott gyengéd viszonyt. Az elégedetlen vezetők azt állítják, hogy Zelea Codreanu olyan szerepet szánt a jövő események kialakulásában a Román Front-

Meghalt Dreyfus ezredes, a Dreyfus-per világhírű hőse

A francia lapok nagy cikkekben emlékeznek meg a világhírű per eseményeiről

Párizs, július 13. Alfred Dreyfus, francia zsidó ezredes, a hírhedt Dreyfus-per hőse, meghalt. Lapunk vezetőhelyén külön foglalkozunk a Dreyfus-per annakidején világraszóló eseményeivel és közlünk Dreyfus életrajzi adatait. A teljesen visszavonult életet élő, nyugalmazott ezredes tegnap délután halt meg párizsi lakásán. Mint ismeretes, 1894-ben, az akkor még

kapitány Dreyfust kémkedés gyanúja miatt letartóztatták és deportálásra ítélték. Az Ördögizgenen töltötte büntetését a szerencsétlen ember, akinek ügyében 1906-ban peruijtás történt, amely rehabilitálta. A párizsi lapok hosszú oldalakon idézik fel az ügy részleteit, amelynek az egész világon visszhangja volt annakidején.

Oradeai uriaszony és kisleányának megrendítő szerencsétlensége Cernautiban

Halálrazúzták magukat a felborult iparvasuton

Oradea, július 13. (Az Uj Kelet tud.) Megrendítő szerencsétlenség áldozata lett tegnap dr. György Emil, ismert oradeai ügyvéd felesége és Anna nevű kisleánya. Dr. Györgyné és kisleánya a napokban nyaralás céljából Cernăuța utaztak. Tegnap Cernăuț mellett, a Lomási erdőipar iparvasutján nagyobb társasággal kirándulni mentek. Az iparvasutat a meredek lejtőn kiskitott és maga alá temette a kirándulókat. Röviddel a szerencsétlenség bekövetkezése után segítség

érkezett a közeli községből. Az iparvasut kocsija alól súlyosan sebesült, javvesztékelt embereket húztak ki, majd a további segélymunkálatoknál több halott is került elő a felborult iparvasuton alól. A halottak között volt dr. György Emilné és Anna nevű kisleánya is. A szerencsétlenségről egyik cernăuți fakeskeskedő értesítette a Mezei-féle oradeai fakeskeskedő céget, akik aztán tudtul adták a tragédiát dr. György Emilnek, aki a tragikus hír hallatára azonnal Cernăuța utazott.

Autókatasztrófa áldozata lett Schuschnigg osztrák kancellár felesége

Bécs, július 13. A szabadságára utazó Schuschnigg osztrák szövetségi kancellár autója Linz közelében nekirohan egy országúti fának és utasai nagy ivben kibuktak a gépkocsiból. Schuschnigg kancellár sértetlen maradt a katasztrófa pillanatában, csak néhány percre volt eszméletlen, de felesége rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett. Amikor az eszméletre ért kancellár látta felesége állapotát idegességet kapott. A kancellár felesége rövidesen kórházba szállították. Schuschniggot is egy liuzi kórházba szállították be. A gépkocsi vezetője is életveszélyes állapotban került kórházba. Bécsben általános megdöbbenést keltett

a kancellár családja autókatasztrófájának híre. Miklós szövetségi elnök a hír vétele után minisztertanácsra hívatta össze a kormány Bécsben tartózkodó tagjait s telefon útján Bécsbe hívatta a vidéken tartózkodó Fey és Stockinger minisztereket, valamint telefonüzenetét küldött Starhemberg alkancellárnak, aki Riccioneban nyaral. Az alkancellár Bécsbe rendelték vissza és repülőgépet indítottak utba utána. A minisztertanács Buresch dr. pénzügyminiszter elnöklete alatt ült össze. Újabb jelentés szerint az autóz vezetője a nagy hőségben napszúrást kapott és elvesztette uralmát a gép fölött. Ez volt az oka az autókatasztrófának. Schuschnigg szövetségi kancellárnak szerencséje volt a szerencsétlenségben azzal, hogy a nagy Austro-Daimler kocsi ajtaja önmagától kinyílt és az összeütkezés pillanatában az ajtón át az utastestre esett ki füves helyre. Ellenkező esetben szintén életveszélyes sebeket kaphatott volna. Schuschnigg a kórházban eszméletre tért, de nem emlékszik arra, hogy valamilyen szerencsétlenség történt volna vele és családjával. Felesége halálhírét eddig eltitkolták előtte, mert számolniuk azzal, hogy agryázkódás érte s ezért van defektusa emlékező tehetségében. A kancellár fiacskája is megsebesült az autókatasztrófánál, de állapotja nem ad aggodalomra okot noha valószínű, hogy szüksége lesz műtéti beavatkozásra.

nak, amelyet nem fogadhatnak el anélkül, hogy a párt presztizsét meg ne csorbítsák. Akik eképpen gondolkoznak, számot vetnek azzal a veszedelemmel, amelyet a mozgalom számára a Zelea Codreanuval való esetleges szövetség jelentene Zelea Codreanu főbűbűben kifejtette, hogy a Román Front pártjából egyedül Vaida Sándorral szemben viseltetik tisztelettel.

„Szomorú etapjai ezek egy még szomorubb utnak” — fejezi be tudósítását a Patria.

Mint mond Goga?

Bucuressti, július 13. Az Actiunea Studentească című lap mai számában közli Gogának egy nyilatkozatát, amelyben a költő a következőket mondja:

— Vasárnap Jasiban aláírásra kerül és utat vág magának a közvéleményben egy kormányzati program, amely kodifikálja a mai Románia kívánságait. Meg vagyok győződve róla, hogy mindazok, akik a közrel együtt éreznek, segédkeznek fognak nyujtani a program mielőbbi megvalósításához. Az ifjúság, amely rendszerint az uttörő mozgalmak mögé áll, elsősorban lesz hivatva arra, hogy utat nyisson ennek a szabadságharcnak.

a kancellár családja autókatasztrófájának híre. Miklós szövetségi elnök a hír vétele után minisztertanácsra hívatta össze a kormány Bécsben tartózkodó tagjait s telefon útján Bécsbe hívatta a vidéken tartózkodó Fey és Stockinger minisztereket, valamint telefonüzenetét küldött Starhemberg alkancellárnak, aki Riccioneban nyaral. Az alkancellár Bécsbe rendelték vissza és repülőgépet indítottak utba utána. A minisztertanács Buresch dr. pénzügyminiszter elnöklete alatt ült össze.

Újabb jelentés szerint az autóz vezetője a nagy hőségben napszúrást kapott és elvesztette uralmát a gép fölött. Ez volt az oka az autókatasztrófának. Schuschnigg szövetségi kancellárnak szerencséje volt a szerencsétlenségben azzal, hogy a nagy Austro-Daimler kocsi ajtaja önmagától kinyílt és az összeütkezés pillanatában az ajtón át az utastestre esett ki füves helyre. Ellenkező esetben szintén életveszélyes sebeket kaphatott volna. Schuschnigg a kórházban eszméletre tért, de nem emlékszik arra, hogy valamilyen szerencsétlenség történt volna vele és családjával. Felesége halálhírét eddig eltitkolták előtte, mert számolniuk azzal, hogy agryázkódás érte s ezért van defektusa emlékező tehetségében. A kancellár fiacskája is megsebesült az autókatasztrófánál, de állapotja nem ad aggodalomra okot noha valószínű, hogy szüksége lesz műtéti beavatkozásra.

Richard Strauss lemondott a német Zeneakadémia elnöki tiszteréről

Berlin, július 13. (Rador). Richard Strauss lemondott a német Zeneakadémia elnöki tiszteréről, mint állítja: egészségi okokból. Göbbels utódjának Peter Raadert nevezte ki.

A timisoarai Zsidó lülicium, leánygimnázium és lio felső kereskedelmi iskola

nyilvános joguak. A fiu tanulók a legelőnyösebben eme zsidó iskolákkal kapcsolatos

kóser internátusban

helyezhetők el. Komoly érdeklődőknek prospektust és kimerítő felvilágosítást azonnal küld az igazgatóság.

t évülnek el a vasutal követelések? A CFR újr-rint a vasut egy évig fe- zemberben a szállítás folya- kért és a beszédett fuvar- zzel szemben a CFR az- nán, melyeket oly esetek- or fuvardijfferenciát kö- ről, azzal érvelt, hogy a- em évülnek el egy éven- elévülési idő csak a CFR- ló követelésekre vonatko- ló fórumok ellentétes dön- gyben. A cluji törvény- a most a semmitőszék- döntésére hivatkozva, a- keresetével, amelyet a- rencia utólagos beszédese- a fuvarozási ügylet le- gy évvel és ítéletében ki- elévülési idő ugy a vas- szére költsézősen egy év.

ak az Olla-készítményeket, r romániai képviselője, az i vállalat, amely eddig a földről importálta, megál- timisoarai Vulcan gummi- kák belföldön való előál- ag.

ettkönyvekkel való kom- A cluji ítéltábla II. szek- z ugyanezen tábla első- korábbi döntésével, ki- 1933 évi konverziós tör- tétbe helyezett betétköny- nkekkel szemben teljes rize- gyenlítésnek tekintendő, z 1934 évi konverziós tör- után az illető bank ezen szakasza alapján konver- ott hitelezőivel

Internátus Arad

lveszk egy nyilvános isko- és külföldi magántanuló- ásért. Állandó tanári fel- és és bőséges jó ellátás- zolgál az igazgatóság.

kapott devizát. A román

ben adta ki mérlegjelen- eficitet mutat ki. Jellem- az a körülmény, hogy a- rendelőléscinek kifizetésé- ákat a jegybank nem bo- delkezésére és emiatt a- okat volt kénytelen igény- gánátalalások révén ke- vel kellett a vasutnak a- ie, mintha hivatalos ár- ta volna azokat.

Konverziót a mezőgazda-

A cluji törvényszék egy- kapcsán ítéletileg kimou- gazásági szeszgyárak nem- konverziós törvény kedvez- ek iparvállalatoknak te-

szolgáltatásaira a cluji

ti attasét. Maigrate, cluji- attasét a kormány visze- Párizsba rendelte vissz- a kirendeltség titkára fog- ni.

AST talál az erdélyi Pös-

csuz, közsvény ellen az- Bizusa fürdőben. Dej-

Elsőrendű napi penzó

Bizigoran ort. kóser ven- dii térszene. Szobák meg- igazgatóság BIZUSA p.u- andamare.

ba került a danzigi textil-

entlik: A lapok híradása- a devizakereskedelem kor- súlyos helyzetet okozott a- iparában. Ha a rendszer- gmarad, a textilgyárosok- része kénytelen lesz likvi-

ik a buzaárakat Cseh-

gábjójelentik: Készül a- novellája s most vannak- z új terményárak. Ugy- ppartnak sikerült keresz- a buzaárat nem csökken- tárgyalások elhuzódása- minisztertanácsot nem tar-

sznő házakhoz ajánko-

zésekre és más ünnepe- ott rendeléseket is föl- arilor 8. Adlerné.

ET LEIKE:

AZ UJ KELETBŐL

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

A r a d	Banca Goldschmidt Casa de Păstrare Generală din Arad S. A.	C l u j	Economia Institutul Comercial de Credit
Brașov	„Fortuna” Alex. Enkelhardt	Oradea	Banca Dacia Unión
Cernauiți	Banca Comercială Națională Banca Oehlgiesser & Horowitz Alfred Noe	Tg. Mureș	Ernest Révész
C i b	Banca Iliescu	Timișoara	Banca Centrală Banca de Scout Banca Timișoarei

Hirek az épülő országból

A kormány a haifai kikötő azon területét, amelyet a tenger feltöltésével nyertek, üzlethelyiségek építésére adta ki nyilvános árlejtés útján. A földet 75 éves bérletbe kapták az építkezők. Az árlejtésnél nagy volt a konkurrencia és egy-egy telekért rendkívül magas árat fizettek.

A beertuviai új telepések számára megkezdtek a házak építését. A kolóniát 48 házzal bővítik ki.

Felső-Galileába, különösen Metullánba és Szafedbe nagyszámu nyaraló érkezett az idén. A forgalom sokkal nagyobb, mint volt a múlt bármely szezonjában. A panziók és szállodák mind megteltek vendégekkel. A magánházakban is szobákat rendeznek be a nyaralók számára. Ugyanekkor több új üzem jött létre. A Hadassa új szanatóriumot épít Szafedben.

A Hisztadruth új társaságot jegyzett be a kormánytól „Solél Boné” név alatt, amely a munkásság közmunkaiügyi központjaként fog működni és a kormánytól és egyéb közigazgatási szervektől adódó ház- és utépitéseket fog vállalni. A társaság alapitőkéje 15 ezer font. Ezzel az alapitással új formában jelentkeznek az 1927-ben likvidált Solél Boné, a Hisztadruth építkezési és közmunkaiügyi központja.

A Tibériás melletti dombokon nagyarányu erdősítés folyik. A tél folyamán 55 ezer fát ültettek be. Az erdősítés révén vélik megvédeni Tibériás városát a nagy áradástól, amelyek a múltban periódikusán rongálták meg a várost.

Jeruzsálem városi tanácsa a város bevételét a következő évre 71.467 fontban állapította meg. A város a kormánytól 15 ezer font szubvenciót kap.

Három fogoly, köztük egy illegális bevándorló, akit háromévi börtönrre ítélték, megszökött a jeruzsálemi központi börtönből.

ből. A szökevényeket üldözőbe vették, de nem sikerült őket elfogni.

A „Noár Haoved” (munkás ifjuság) ötven tagja egy hónapra az emek kolóniákra megy, hogy segítsen a szőlőszedésnél.

A telavivi városi tanácsnál megjelent egy delegáció, amelyben a munkásszervezet telavivi iskoláit látogató gyermekek szülei vettek részt és kérték, hogy a város járuljon hozzá a munkásiskolák fenntar-

tásához, mint ahogy az összes többi intézményeket is támogatja. A telavivi munkásiskolákba hatszáz gyermek jár. A város még nem válaszolt a szülők kérésére.

Sosana Persitz, a telavivi városi tanácsnő tagja, aki a város nevelésügyi osztálynak vezetője volt eddig, lemondott tisztviségéről és a városi tanács ezt el is fogadta. Persitz asszony azért mondott le, miután a város nem bocsátotta rendelkezésére azt az összeget, amelyet szükségesnek tartott az iskolák kiépítéséhez. A nevelésügyi osztály vezetését az októberre kitűzött tanácsválasztásokig Rokach helyettes polgármester fogja ellátni.

Miben rejlik a „Gastro D.” amerikai gyógyszer kitűnő hatása az emésztési zavarok gyógyítása terén?

1. Serkenti és normalizálja a gyomor nyálhártya mirigyzeit, miáltal az emésztést nagyban elősegíti.
2. Fokozza a gyomor és a belek mozgásait, megszünteti a gyomor és a bél renyheséget.
3. Meggátolja a gyomorban és a belekben a bevitt ételek erjedését és rothadását, megakadályozza tehát a gyomorban és a belekben a mérges gázok fejlődését.
4. 10-15 éves krónikus gyomor-, bél-, epe- és vesemegbetegedéseket teljesen meggyógyít s gyönyörű eredményeket ad gyomor- és bélfélfelyeknek.
5. Görcsölő hatásánál fogva a hirtelen előálló és a legerősebb gyomor-, bél- és epe-

6. görcsrohamokat 10 percen belül megszünteti.
  7. Nagyban elősegíti a tápfelvételt, a vörösvérsejtek képződését és a betegség következtében lesoványodott szervezetnél súlygyarapodást eredményez.
  8. Elősegíti a vese normális működését és a vérből kiválasztott vizeletnek a vesén való átszűrődését.
  9. Elősegíti a vegetatív idegrendszerre nagy hatást gyakorol, megszünteti a legmákosabb álmatlanságot és az ideges kimerültséget.
- A „Gastro D” megrendelhető 130 lej utánvétellel Császár Ernő gyógyszerüzében Bucuresti, Calea Victoriei 124.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az OPERA MOZGÓ MÜSORA:
Péntektől: Tarzan. 11 rész. Főszerepekben: Johni Weissmüller és Mauren O'Sullivan.
Hétfőn, kedden: A nagy fiórt. Főszerepekben: Elisa Landi, Adolf Menjou.
Szerdán: Premier! A sztambuli kémnő. Izgalmas kémdráma pazar kiállításal és eredeti felvételekkel. Főszerepekben: Myrna Loy, Georg Brent, Lionel Aitwill.

SZINKÖR MOZGÓ MÜSORA:
(A leghűvösebb nyári mozgó)
Csütörtöktől: Botrány Rómában! A Ben Hur paródiája, a legszenzációsabb burleszk, tele izgalommal, fős.: Eddie Cantor. Előtte új Mickey Maus és Silly Simfonie (A 3 malac, Piroska és a farkas). Előadások: 3, 5, 7, 9 órákor.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:
Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Amok. 7 és 12 lejes helyárak.

Ma, vasárnap új kettős műsor: Premier! I. Dimsky grófnő. A kalandorok királynőjének izgalmas, csillogó élete. Fős.: Gertrud Michael. II. Arany. Az 1935-ös év gigantikus óriásfilmjének bemutatása. Fős.: Hans Albers és Brigitte Helm. Előadások kezdete: Dimsky: 3.20, 6.20, 9.30, Arany: 4.45, 7.45, 10.30. Helyárak: 15 és 20 lej.

EDISON MOZGÓ MÜSORA:
Csütörtöktől kezdve: 2 premier egyszerre: I. Boldogság útja. Vigjáték. Paul Hörbiger. Luise Ulrich. Heinz Rühmann. — II. Közkívánatra: prolongálva: Edgar Wallace regénye: Az alvilág törvénye. Boris Karloff-al. Helyárak 7 és 10 lej. Kezdetre 3, 6, 9.

15-17-én két szenzáció egyszerre: I. Tied a dalom. Jan Kiepura, Jenny Jugo. II. Borzalmas éjszaka az elszabadult fenevadak között. Loretta Joung, Gene Raimond. Helyárak: 7 és 10 lej. Kezdetre: 3, 6, 9.

French Line
COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
Havre - New-York vonal
Indulások:
Július 17 s/s Champlain
Július 24 s/s Normandia a világ leg-nagyobb hajója
Július 31 s/s Ile de France
Augusztus 7 s/s Champlain
Rendes járatok Cuba, Mexico, Venezuela, Columbia, Algir, Tunis, Marokko felé.
Érintik a Spitzbergákat, a Balti tengert, Kanadát, Egyesült Államokat, stb.
„SARNIA” Bucuresti,
Pasagul Comedia prin Calea Victoriei 42. Cernauiți Str. Hurmuzache 15

APRÓ
HIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jellegzetes levelet csak egy továbbítás, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „Marea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Mindenkinek tudnia kell, hogy finom maradék férfiszöveteket félszáz forintért kaphat Partia üzletben, Reg. Ferdinand 3, udvarban.

Jömeneteli vasúzet eladó. Cim: Emanoil Judkovits Uioara.

Kiadó azonnalra vagy aug. 1-re elegánsan berendezett 2 személyes háló és szalon, vagy háló és uriszoba. Fürdőszoba és azonnali minden komforttal felszerelt igazán kényelmes lakosztály. Megtekinthető délelőtt 10-11, délután 2-5-ig. Cim: Str. Saguna 20, I. em., ajtó 2.

Hasznáit, de jókarban levő szódaviztöltőgépet keresek megvételre. Ajánlatokat: „Ar-megjelöléssel” jelgére a kiadóba kérek.

30 év óta fennálló fűszer, csemege és cukorkaüzlet betegség miatt eladó, szükséges tőke 1 millió lej. Fiataloknak nagy jövő. Ajánlat: Aszoldi Mihály Sass-palota Oradea.

Keresünk megvételre 2-3 vagonos tartályokat. „Hermes” Rt. Targu-Mures.

Megbízható zsidó lányt felveszünk árusítás-hoz és háztartásba fizetés és ellátással. Mihai Viteazul 10. 757 Tejtermék árusítás.

Ajurozó gép, majdnem új, olcsón eladó Terkeltaub M. Oradea, P. Mihai Viteazul 8

Modern csőbutor és csillár
detail-kiszolgálásnál is
Gyári áron!
GRUNWALD
az elegáns világ fogója

Mily szép a nők mindenki bámulattal néznek, mert esodávanában kinnjárt, oly természetűnek találja. Az egyik másik elképzelni. Mit any ott van a legjobbjuk, mert nagyszerűen be posztját. Ma már nem olyan simán. Nem nizmumon belül is megmi külön harcunk... Ké volt ez és bizony a férjtel nem voltak a nőkre harc folyt a kolonizáció. Eszük ágában sem volt konyhából, a rabszolgát nő segíteni. Ellenkövettek, hogy megmaradjon. Nem kívánták egyenlő dolgozó társak mellé, hanem ahogyan fermészete megkivánja. Esetleg rabszolgája, né játékszere. Minden, csalogzó ember, akivel szám nem lehet csak úgy kerdobálni, mert megtud áll is.
Igy volt ez régen.
Pedig mily sokat nyerte az egész országépítés munkájával. Artur Rónők nélkül az országépítés annyira se haladt volna munkája nélkül lehetetlen kolóniát is elképzelni. A les első felében nem is volt a nőket. Nem volt alkalmuk hogy résztvehessenek a...
A Biluisták között volt nő, aki férjét követte és házimunka szük kereteiben 25 év előtt, mikor a bexméretű lett, indult meg rával a chaluca is és mi zethető vissza a chaluca me és harca a munka egy...
Ezek az első bevándorlók az Erecort való lelkesedése a szülői házat, szétéptek den kapcsolatot a családszomoruból félreértéssel, mondhatom — hogy megkötöztak. Lelekesedésüket tettek és nemcsak férfiakat, hanem nőket is gyanakodó lankodva fogadták az Erecortetek az egyenes utról.
Szegény chaluca, akik szerelmével jöttek ki, de ki a földre, egyszerű és kára. Ki vette őket komlák, akik arab munkások a világrét se vették volna zsidó lényeket küldjénelzé, de még azt sem bírták chaluca és chaluca dolmányást és bánatot aratot. Lelekes szívvel be kellett konyhába és háztartásba szenvedés várt rájuk. Nem konyhát, hisz a „könyvek de az akkori primitiv konyának még tapasztalt hányították volna sokra. Se fel a főpóstez s a szorocésé napi fáradságos munkájáért és bánatot aratot. Kéjt, ha a fáradt munkások le, mert nem tudták nyitított füstös tüzhelyen f...
Nem egy kolóniáról szó nyok végső elkeseredésükros értelmében sebesre járnig valamelyik kolónián n...
Inkább dolgoztak a...
Ért, mint a háztartásban...
és akarat vezette őket...
elfogást, hogy a nő csak háztartásba való és éppé...
ív részt kívántak a magu...
záróépítő munkában, mint...
és az erős, kitaró harc...
énye lett. 1908-ban még

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDELYI WIZO HIVATALOS LAPJA

A chaluca hőskora

Mily szép a nők munkája az Erecben! Mindenki bámulattal adózik ennek a munkának, mert csodáva határos. Aki mostanában kinnjár, oly természetesen és egyszerűnek találja. Az ember nem is tudná másképp elképzelni. Minden asszony és leány ott van a legjobb helyén, ahol találjuk, mert nagyszerűen és tökéletesen tölti be posztját. Ma már így van, de ez nem ment olyan simán. Nekünk, nőknek a cionizmusból megvan és meg volt a mi külön harcunk... Keserű és nehéz harc volt ez és bizony a férfiak semmi tekintettel nem voltak a nőkre, ott ahol a kenyérharc folyt a kolonizáció első időszakában. Ezük ágában sem volt a szobából és a konyhából, a rabszolgaságból kilépni akaró nő segíteni. Ellenkezőleg: mindent elkövettek, hogy megmaradjanak a négy fal között. Nem kívánták azt, hogy mint egyenlő dolgozó társ álljon a nő a férfi mellé, hanem ahogyan a férfi akarta vagy természetét megkívánja, olyanná váljék. Esetleg rabszolgája, néha kedvese, vagy játékszere. Minden, csak nem komoly, dolgozó ember, akivel számolni kell s akit nem lehet csak úgy kényre-kedvre ide-oda dobálni, mert megtud állani a saját lábán is.

Igy volt ez régen. Pedig mily sokat nyertek a férfiak és az egész országépítés a nő komoly teremtő munkájával. Artur Ruppín írja, hogy a nők nélkül az országépítés lendülete félannyira se haladt volna és a nők komoly munkája nélkül lehetetlen volna egyetlen kolóniát is elképzelni. A palesztinai település első felében nem is vették figyelembe a nőket. Nem volt alkalmuk tanulni sem, hogy résztvehessenek a kolonizálásban. A Biluisták között volt ugyan néhány nő, aki férjét követve és megmaradva a házimunka szűk kereteiben. Csak mintegy 25 év előtt, mikor a bevándorlás nagyobb méretű lett, indult meg a chaluca táborával a chaluca is és mintegy 20 évre vezethető vissza a chaluca forradalmi küzdelem és harca a munka egyenjoguságáért.

Ezek az első bevándorló leányok, akik az Erecért való lelkesedésükben elhagyták a szülői házat, szétéptek tradíciót és minden kapcsolatot a családjaikkal s a leg-szomorubb félreértéssel, — sőt bátran mondhatom — hogy megvetéssel is találkoztak. Lelekesedésüket teljesen félreértették és nemcsak férfiaknak, de asszony-estvéreik is gyanakodó szívet, bizalmatlankodva fogadták az Erecben, mint akik létezik az egyenes utról.

Szegény chalucák, akik lelkükben a föld szerelmével jöttek ki, dehogyan jutottak ki a földre, egyszerű és kemény földmunkára. Ki vette őket komolyan? A kolonisták, akik arab munkásokkal dolgoztattak, a világért se vették volna a lelkükre, hogy zsidó leányokat küldjenek az arabok közé, de még azt sem bírták megérteni, hogy chalucok és chalucák dolgozzanak együtt. Lelkes szívvel be kellett vonuljanak a konyhába és háztartásba, ahol valóságos szenvedés várt rájuk. Nem is értették a konyhát, hisz a „könyvek” mellől jöttek el, de az akkori primitív konyháján a kolonistáknak még tapasztalt háziasszonyok sem vették volna sokra. Se felszerelés, se anyag a főzéshez s a szorongó chaluca egész napi fáradságos munkájáért csak szemrehányást és bánatot aratott. Hisz neki is fájt, ha a fáradságos munkák éhesen feküdték le, mert nem tudták megenni amit a nyitott füstös tűzhelyen főzött a semmiből.

Nem egy koloniaról szóltak meg a leányok végső elkeseredésükben és a szó szoros értelmében sebesre járták a lábukat, míg valamelyik kolónián mezei munkát kapnak. Inkább dolgoztak a mezőn 4 piaszterért, mint a háztartásban 8-ért. Egy szent cselekedés akarat vezette őket. Megtörténi azt a felfogást, hogy a nő csak a konyhába és a háztartásba való és éppen olyan produktív részt kívántak a maguk részére az országépítő munkában, mint a férfiak.

Es az erős, kitartó harcnak lassan eredménye lett. 1908-ban még csak 6—8 cha-

luca dolgozott Sedjerában. Ez az első kolónia, ahol lányokat foglalkoztattak. De ettől az időtől kezdve egyre nő a mezőgazdasági munkások száma és 1930-ban 15 ezerre gyarapodtak.

Ugyancsak erre az időre esett Hanna Meisel nagyszerű eszméje: egy leányfarm megalapítása. Ez a nagyszerű asszony Ada Fischmannal együtt vezetője a palesztinai munkásoknak. Nagyrészt nekik köszönhető az a pozíció, melyet ma a nők Palesztinában elfoglalnak. 1911-ben a Kinerethben 12 leánnyal alapítja meg Hanna Meisel az első leányfarmot, amelynek anyagi bázisát a „Verband judischer Frauen für Kulturarbeit in Palestina” adta. Ez a nőegyesület Németországban működött s Jaffában és Jeruzsálemben intézetet állított fel a városi leányok kiképzésére. Már abban az időben is készséggel állott Hanna Meisel segítségére a lányok mezőgazdasági kiképzésében is.

Sajnos nem elég egy cikk arra, hogy felmérhessük a nők harcát, hogyan küzdöttek, hogy komolyan vegyék őket, ahogy csak megérdemelték. Nincs az a nehéz fekete munka, amelyben ne vettek volna részt és mi az eredmény? A zsidó nő nem komolytalan, felelőtlen gyermek többé, hanem dolgozó ember, akire építeni lehet, aki

nem az igavonót látja férfifarsában, de becsületes munkatársát. És ezért kellett a mi chalucáinknak harcolni. Legszébb élményeim közé sorolom azokat az órákat, amelyeket az ercsi leányfarmokon töltöttem. Hol van a régi bánat? Házuk, gazdaságuk, konyhájuk a legmodernebb felszereléssel ellátva. Minden leányfarmon narancsos, banános, tehenészet, méhészet és baromfi tenyésztés. Ezenkívül még gyümölcsös és különböző gazdasági termékek. Két évvel ezelőtt Ajanothban éppen istállóépítésnél találtam a lányokat. Mindent egyedül csináltak; úgy a gazdaság minden ágában, mint a konyhában és a varrásban a leg-tökéletesebb kiképzést kapják és ma már nagyon szívesen és örvendő látják a kolóniákon a még 18 évvel ezelőtt is kigunyolt és lenézett leányokat.

Pénteken voltunk Nahalában. Nagy készsülődés volt. Hanna Meisel kedvesen gyarazta, hogy nagy főzés van a konyhában. Vendégeket várunk. A mikve-jiszraeli gazdasági iskolából 40 fiu jön szombati vendégségre. Benézünk a konyhába, halat főznek kipirult arcu chalucák. Zongora hangjai ütnek meg füleinket. Belépünk egy terembe. Piroskendős hátrakötött fejű chaluca ül a zongoránál. Mészelen lábán szandál. Kurta nadrágban egy Chopinmazurkát játszik művészi készséggel. A léptek zajára visszanez. Fiala leányarc, zavarba jön és mi kisietünk, hadd játszon tovább, hisz 40 fiu jön Mikve Israelból... (W-né)

tékben a zsidó tipust is meg fogják ismertetni az egész világgal. Ez a típus pedig nem lehet más, mint a szépségideálnak az a megnyilatkozása, amelyet a zsidó költészet gyönyegében, az Énekek Énekében találunk.

WIZO-HIREK

Az oradeai Wizo-csoport július 3-án megtartott választmányi ülésén számoltak be Szilágyi Ernőné is dr. Pollatschek Pálné a tárgumuresi konferenciáról. Szilágyi Ernőné élénken adta vissza a konferencián szerzett impresszióit. Minden szaván érződött, hogy szívvel lélekkel ott volt a konferencián és a szerzett benyomások hatása alatt értékes munkatársunk lesz a jövőben. Megértette azt, hogy minden zsidó anyának gyermeke jövője és sorsa érdekében is be kell kapcsolódnia a palesztinai munkába. Dr. Pollatschek Pálné, a szervezeti, politikai, budge kérdésekről, a KKL és KH munkáról referált. Ismertette a konferencián elhangzott hozzászólásokat és a hozott határozatokat. A töle megszokott komolysággal fogta fel és adta vissza a dolgokat és buzdította a megjelenteket az épülő Erecért való fokozottabb munkára.

A tárgumuresi Jung Wizo-csoport a konferencia után összejövetelt rendezett, melyen megállapította a vezetőség, hogy a munkát fokozni kell és ezt meg is fogja tenni. Megválasztottak egy háromtagú munkabizottságot és programba vették az őszi munkaévre a taggyűjtést, valamint intenzív kultur- és hebraizációs munkát. Elhatározta vezetőség, hogy a Wizoval karöltve fog dolgozni, egymást kölcsönösen támogatva, lehetőleg a gyűléseiket is összeegyeztetve, annál is inkább, mert a Wizo ismertető előadások keretében akarja tagjait cionista munkára nevelni. Július havában nagyszabású közgyűlést rendez a Jung Wizo, mely alkalommal Schwatz Magda elnököt bucsuztatják, valamint az új vezetőseget választják meg.

A sighet-i Wizo a nyári hónapok alatt is igyekszik megtartani összejöveteleit. Június 15-én jól sikerült foglalt-estet rendezett az Ujságíróklubban. Háziaszonyok voltak: Lieber Misuné, Kaufmann Józsefné, dr. Weisz Béláné, dr. Kertész Józsefné, Stern Józsefné, Káhnán Lajosné. A napokban dr. Rachel Klompuszt látta vendégül a sighet-i Wizo. Az Astra termében nagyszabású miting volt, amelyen dr. Klompuszt tartott előadást. A KH-kampány során a Wizo jegyezte le az első fontot. Július 6-án újabb nagy-sikerű foglalt-estet rendezett a sighet-i Wizo. Néhány hét múlva újra megkezdik a kultur- és teasteélyek rendezését is.

Wizo munka Alba-Iulián. Az alba-iuliai Wizo-csoport június 26-án tartott összejövetelt, melyen Treitel Izidorné tartotta meg konferenciát beszámolóját. Igyekezett a jelenlévőknek a konferencia minden egyes mozzanatát visszaadni, tekintettel arra, hogy a csoportból egyedül ő vett részt a konferencián. Utána a csoport megbeszélte a konferencia határozatait. Elhatározták, hogy szeptemberben rendezik meg közgyűléseiket és kimondták a nyári szünetet, miután igen sok tag elutazik a nyár folyamán. A gyűlést Kertészné zárta be és egyben Gidáli Gézané Wizo-tagot bucsuztatta, aki Alba-Iuliáról Dévára költözik. Kérte, hogy lépjen be a dévai csoportba és folytassa ott agilis munkáját.

Jung Wizo munka Baia-maren. A baia-marci Jung Wizo csoport, mely 1934 őszén alakult és jelenleg 19 tagot számlál, igen szép és eredményes munkát folytat. A tél folyamán 10 kulturelőadáson tartották a leányok különböző cionista témájú előadásokat, ezenkívül megtartották rendes heti összejöveteiket, melyeken úgy a folyó ügyeket, mint az aktuális cionista problémákat megtárgyalták. Gyűléseket tartottak április 9, május 6, június 12 és június 18-án. A csoport egyik tagja, Rosenfeld Gizi az elmúlt hónapban meghalt, haláláról a jun. 18-iki gyűlésen Vértés Magda elnök emlékezett meg.

A fágárai Wizo-csoport július 3-án jól sikerült foglalt-estet rendezett, melynek keretében Mózes László tartott a tárgumuresi országos konferenciáról beszámolót. Június 26-án Grünfeldné alelnök és Neumanné a Wizo-konferenciáról tartottak érdekes felolvasást.

Az új zsidó típus

Írta: Dr. E. M. Zweig (Jeruzsálem)

A harmadik birodalom szellemisége erősen előtérbe helyezte a német-árja és a zsidó sémita fajproblémát, ezzel kapcsolatban a fajfogalmat a maga nagy általánosságában. Nemcsak hitleri tudósok, hanem híveik és imádóik milliónyi tömege Németországban kívül úgy állítják be a zsidókat, mint egy „komondor”-fajt, amely az ő felfogásuk szerint a fajiság ranglétráján utolsó helyen áll.

Voltak a múltban és ma is vannak még lelkiismeretes tudósok, mint Judt, Zollschan, Kahn és mások, akik a mai zsidóság évezredes komponenseit akarják kimutatni. A mi népi politikánk praktikus célja számára egyszerűbb megfontolások is elegendő szemléltetően mutatják, hogy mi zsidók fizikailag is sokkal egységesebb nép vagyunk, mint az államnépek közül sokan. Elég rámutatni arra a tényre, hogy a zsidók bárhol is éljenek a maguk széjjelzóródottságukban, könnyen felismerhetők a környező tömeg közül. Ha már nem ismerhetők fel arcukról, szemük kifejezési módjából, mimikájából, a nyelvükön feltétlenül meg lehet őket ismerni. De ezenfelül a zsidók között is nagy különbségek állnak fenn. Minden országnak más-más a zsidósága: tartásuk, hajszinük, arckifejezésük, koponyaformációjuk tekintetében mindig átvettek valamit a környező gazdaságtól. Nem akarjuk itt bővebben analízálni, hogy mindez miért van. Vajjon köze van-e ehhez a legitím és illegitím vérkeveredésnek, igyekszik-e a zsidóság a többségi nép szépség-ideáljához igazodni, köze van-e ehhez a klímának, befolyásolja-e mindezt a környezet? Problémák, amelyek az észak-amerikai első bevándorlások idejében is felbukkantak, nem ugyan a zsidókkal, hanem azokkal az európaiakkal kapcsolatban, akik az ott élő törzseknek bizonyos tekintetben a hatáskörébe jutottak.

Palesztinába a mi napjainkban a föld hatvan országából igyekeznek a zsidók. Sok évszázados, egymástól való elidegenedés után kerülnek ide együtt. Nagyon elütök a vonásaik. Oroszország pusztaságairól látjuk ott a szőke, szávas, sötét mongolus vonású zsidó ifjút, akiről azt akarják kimutatni, hogy ere detőlleg kazároktól származik és ott látjuk a Délarábiából jött sötét barna jemenitát, egészen más fizikai fölépítettségben. Nyugodtan rá lehet fogni, hogy a jemeniták arab származású zsidó prozeliták. És nézzük az európai országokból bevándoroltakat és meg fogjuk tudni különböztetni őket származási országuk szerint: a németet, a csehszlovákokat, a lengyelt, a magyart.

Ezeket a különbségeket Erec Jiszrael centripetális ereje el fogja tüntetni. Az együttes ideál, amely a hazatérőket odavonzza Pa-

lesztinába, a föld, amely munkára egyesíti őket, a héber nyelv, amivel ezek a különböző országából jött emberek megértetik egymást és végül a kölcsönös ellenség, amellyel szemben meg kell állniuk helyüket, új egységé fogja őket kovácsolni. Már is látjuk például a szefárdok és askenázok közötti évszázados különbségek az eltűnését. Palesztinában összeházasodnak egymással egy földön dolgoznak egymás mellett, holott a diaszpórában szinte más-más zsidó csoportnak tekintették magukat. A jemeniták is igyekeznek minden tekintetben hozzáigazodni a többi zsidóhoz, akik eddig a legizoláltabb életet éltek Erec Jiszraélben. Hasonlóképpen áll a helyzet a bucharai, marokkói és a gruzi zsidók között.

Gyermekeknél a keveredés el fogja tüntetni a szülők feltűnő különbségét, olyan új jellegzetes vonások állnak elő, amelyek megteremthetik az új palesztinai típust. A héber típus fog előtérbe kerülni, az egész embert a palesztinai klíma, az élelmezés, a nyelv, a zsidó szellemiség sajátossága fogja formálni ősi zsidó típusá.

Bizonyára lesznek még zsidók, akik magukat eugenetikuskoknak mondják és asszimilációs hajlamosságuk következtében azt fogják mondani, hogy az ilyen belterjes fajtájuk nem olyan egészségesek sem testi, sem szellemi vonatkozásban, mint a kevert fajok és ki vannak téve az elfajzás veszedelmének. Ez az aggodás azonban a mi esetünkben nem helytálló. Egészen más például egy alpesi faunának az „Inzuchtól” való féltelme. Ide ugyanis évszázadokon át nem jönnek más elemek a magas hegyek és egyéb közlekedési akadályok miatt. Erec Jiszraél földjére azonban egyre újabb és újabb elemek özönlenek a világ minden tájáról.

Hugo Hermann könyvet írt — „Palestina wie es wirklich ist” címmel, amelyben azt mondja, hogy az ottani zsidók nemcsak erőteljesebbek és magasabbak, hanem egyáltalán szebbek is lettek. Fontosnak tartjuk kimutatni, hogy megállapítani, mert tudjuk, a régi emlékeink alapján, hogy a zsidó nép Palesztinában a környező más népek között szépségével, erejével, tartásának nemes vonalával tünt ki. Ha majd a zsidó nép cetnruma konszolidálódik, ha nyugodt fejlődésnek színtere lesz és kibontakozhatik benne majd a zsidó sajátos vonás, amely a diaszpórában tüdőben volt, akkor el fog következni annak is az ideje, hogy Erec Jiszraél alkotó és formáló ereje ki fog sugározni a diaszpórában élő zsidóságra. Abban az arányban, ahogy egyre több gyümölcsöt és könyvet küldenek Erec Jiszraélből a diaszpórában élő zsidók közé, ahogy a palesztinai iskolák különböző országok zsidó ifjait képezik ki, abban a mér-

W-York vonal
Bucuresti
Eredményteljes közvetítés
Kell, hogy finom me-
eladó. Cim: Emanoil
Aug. 1-re elegánsan
Fűszer, csemege és
Fialatolnak nagy jövő.
2-3 vagonos tartá-
felveszünk árusítás-
nem új, olcsón eladó.
P. Mihai Viteazul 5.

HIREK

— Véres harcok voltak Belfastban ir nacionalisták és protestáns orániák között. Londonból jelentik: Az északírországi Belfastban ir nacionalisták és protestáns orániák között véres éjszakai harcok folytak. A lövöldözés során két személy életét vesztette, 40-en súlyosan megsebesültek. A karhatalom páncélos gépkocsikkal vonult fel s gépfegyverekkel lötte az uccák kijárait. A tüzharcban rendőrök is megsebesültek. Az éjjeli utáni órákban sikerült a rendet helyreállítani. A harcok irányítót és kitervezőt letartóztatták.

Hétfőtől JAN KIEPURA az EDISON Mozgóban

— **Ehségstrájkba léptek az utóbbi napokban letartóztatott osztrák kommunisták és nemzeti szocialisták.** Bécsből jelentik: A rendőrség letartóztatott 73 ifjúkommunistát, akik titkos gyűlést tartottak. Sankt-Pöltenben (Alsóausztria) az ezelőtt néhány nappal letartóztatott 80 nemzeti szocialistát államellenes akciók miatt 6-7 heti fogságra ítélték. A letartóztatásokkal kapcsolatban hivatalos forrásból jelentik, hogy a kommunista párt rendelkezése a rendőrségeken vagy ügyészségeken fogvatartott kommunista foglyok, valamint a wöllersdorfi munkatáborokba beszállított ehségstrájkba léptek még július 10-én. Tegnap csatlakoztak hozzájuk a letartóztatott nemzeti szocialisták is.

— **Hollandiában leszállítják a jelzalogkamatokat.** Hágából jelentik: Holland kormányrésztől törvényjavaslatot terjesztettek a parlament elé a jelzalog- és záloglevélmakat leszállítása ügyében. Ugy hírlik, hogy a jelzalogkölcsön kamatmaximuma 4.75%, a zálogleveleké 4% lesz.

Hétfőtől JAN KIEPURA az EDISON Mozgóban

— **Anglia is csatlakozott a nemzetközi acélkartellhez.** Párizsból jelentik: Az Agence Economique et Financiere közli, hogy a nemzetközi acélkartell, amelyhez most Anglia is csatlakozott, csatlakozásra akarja bírni a lengyelországi acélipart is. Francia pénzügyi és gazdasági körökben remélik, hogy a kartell helyzetének megszilárdulásával egységes világpiacon árak fognak kialakulni.

— **Négyezer új lakást építenek Belgiumban munkanélküliség enyhítésére.** Brüsszelből jelentik: A munkanélküliség enyhítését célzó miniszteri bizottság négyezer új lakás építését javasolja s azt a tervet terjesztette a közoktatásiügyi miniszter elé, hogy a népiszkola elvégzése után a tanulókat foglalkoztassák további két éven át, hogy ne legyen lehetőségük a termelésben való részvételre.

Hétfőtől JAN KIEPURA az EDISON Mozgóban

— **Brüsszelben a különböző államok parlamenti tagjainak értekezlete a Németországban letartóztatott képviselők és lelkesek szabadlábrahelyezését követelte.** Brüsszelből jelentik: A különböző államok parlamenti tagjai tegnap ülést tartottak a belga fővárosban, amelyen tiltakoztak a volt parlamenti képviselőknek és szenátoroknak a jobboldali kinturák alatt nyögő, elsősorban Németországban történő fogvatartása ellen. Az ülésen úgy a Németországban letartóztatott képviselők, mint a lelkesek szabadlábrahelyezését követelték. Szeptemberben ugyanak Brüsszelben nagyszabású nemzetközi konferenciát rendeznek hasonló célból. Névert is kérte az értekezlet Thaelmann és Brendorff német képviselők szabadonengedését.

Pöstyén-fürdő

(Csehszlovákia)

Egyedülálló fürdőkezelés a 67° C hőforrásban. Iszaptermék, mondén fürdőélet, napfürdős thermal-strandfürdő. Igen előnyös átalánykurák. Prospektus és felvilágosítás, devizabeszerezést illetőleg is: Pöstyén-iroda. Mr. P. L. Singer, Timisoara II., Str. Saguna 8. Telefon 13-54.

Pöstyén fürdő pártatlan remény ellen

Huszmillió lejes transzferjuttalékkal csapott be két szélhámos egy belgiumi gyárost

A devizanehezségek ilyen panamákat termelnek ki

Encuresti, július 13. Érdekes kontingentálási panama ügyben hajtott végre letartóztatásokat a bucuresti rendőrség. Rövid idő óta a fővárosban tartózkodik Boje de Starke, az egyik belgiumi textilipari cég megbízottja, akinek cége különböző romániai megbízottaitól 84 millió lejt kellett beinkasszálnia. Az összeg átutalásánál azonban nehézségei támadtak és ekkor „segítségére sietett” egy Paul Nacht nevű egyén, aki hajlandó volt a transzfert, az összeg 25 százaléka fejében elintézni. Nacht jól kieszelt haditervvel dolgozott. A belga gyárigazgatónak bemutatott egy C. Vasilescu nevű embert, mint a Nemzeti Bank egyik irodafőnökét, aki a transzferthez szükséges lépéseket meg fogja tenni. De Starke megkötötte a megállapodást a jelentkezőkkel, akik szabályosan felvették a juttalékokat. A két szélhámos hamisított leveleket küldött Belgiumba, hogy a transzfert engedélyezzék. De Starke csak ezután tudta meg, hogy szélhámosok hálójába került és feljelentette őket a rendőrségen. A rendőrség rövid idő alatt megállapította a tettesek személyazonosságát, akiket le is tartóztatott.

— **Kondyilisz tábornokot kihallgatáson fogadta az olasz király.** Rómából jelentik: Victor Emanuel király Sanrossoreban kihallgatáson fogadta Kondyilisz görög hadügyminisztert. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy Kondyilisz Blédben is tárgyalni fog a görög monarchia visszaállításáról. Tegnap Párizsban Politis párizsi görög követ tájékoztatta Lavalt Kondyilisz olaszországi tárgyalásairól.

— **Gyakran visszatérő székszorulás, rossz emésztés, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság esetén a természetes „Ferne József” keserűviz gyors meggyógyítja a gyomor és a belek működését, az emésztést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől s tisztá fejet és nyugodt alvást teremt. Számos kiváló orvos a Ferenc József vizet bél-féregűzőküráknál is igen jó eredménnyel alkalmazza.**

— **Védelmi állapotba helyezik a balti utódállamok partvidékét.** Párizsból jelentik: A Matin szerint a balti utódállamok vezérkarai közös egyetértéssel elhatározták, hogy a partvidéket védelmi állapotba helyeztik.

Féregirtás, lakásfertőtlenítés
legmodernebb csodaszere a világhírű „PARAGAZ” gázkészítmény. Kapható Segesváry festékgyárgyereskedésben Cluj.

— **Kényszerkonverziót vezet be a francia kormány.** Prágából jelentik: A Prager Tageblatt értesülései szerint a francia költségvetésben az adósságok szolgálatára 22 milliárd frankot irányoztak elő. Ellenőrizhetetlen hírek szólnak arról is, hogy a kormány a kincstár minden fizetésére rendkívüli illetéket szándékozik kivetni, ami lényegében kényszerkonverzióknak felel meg. A tőzsdén a fixkamatozású papírok jelentős árfolyamvesztésegeket szenvedtek.

— **Németországi hírek.** Berlinből jelentik: Ernst Vorag szerzetest, a Lázár-rend tagját 2 és fél évi börtönrre s 40.000 márká pénzbüntetésre ítélték. Azzal vádolták, hogy devizákat csempészett. — A lapok jelentése szerint Rudolf Hess beteg és egy szanatóriumban fekszik. Hess a háboruban tüdőserülést szenvedett úgy, hogy e hírek alappal birhatnak. — A Kopenhága előtt tartózkodó két amerikai sorhajó 266 tengerész hadapródja három napos tartózkodásra a német birodalmi fővárosba érkezett. Hétfőn az amerikai had-

ROYAL MOZGÓ
Vasárnap délelőtt 11 órakor

Ámok és Stan és Bran mint szárazdadák

7 és 12 lejes helyárak.

apródok egy másik, 250 főből álló csoportja érkezik Berlinbe. A mai csoportot Cecil sorhajóhadnagy, iskolaparancsnok kísérte el utjára. — A Frankfurter Zeitung közlése szerint 6 millió fontnak megfelelő tőkével francia bankkonzorcium alakult orosz váltók leszámítására. — A Financial Observer közli, hogy a németországi petróleumtermelés az év első öt hónapjában 183 ezer tonna teljesítménnyel a három év előtti termelésnek csaknem kétszeresét érte el. — A Frankfurter Zeitung értesülései szerint Ausztriában a Délamerikával és a Balkánnal kötendő kompenzációs üzetek perfektuálására bankkonzorcium van alakulóban.

— **Sztojadinovics teljhatalmat kér a parlamenttől a szabadságjogokat biztosító törvények módosítására.** Belgrádból jelentik: A kamara pénzügyi bizottságának ülése folyamán Sztojadinovics kijelentette, hogy a kormány javasolni fogja, adjanak számára teljhatalmat a sajtó-, a gyűlekezeti-, a társulási- és választási-törvények módosítására.

Hol tölti szabadságát?

Teljes kurát pausálárban elsőrangú ellátással csak az

„EUROPA” Román Nemzeti Utazási és Turisztikai irodáknál kaphat

Fürdőszállodák saját kezelésben és pausálkura-szerződések a következő fürdőkben: Ruzias Carmen Sylva (Movila Tekerghiol), Episcopesti, Lacul Ghilcos (Cluj), Balle Herculanee, Ocna Sibiului

Sovát, Tusnad

Képviselők és kirendeltségek az ország összes nagyobb városaiban. Clujban az „Economia” Piața Unirii 23 és „Hermes” Calea Regele Ferdinand 13.

— **Csökken a széntermelés Jugoszláviában.** Belgrádból jelentik: A kő-, barnaszén és vasérc-termelés csökkenést mutat, ezzel szemben emelkedett a bauxit 1934-hez viszonyítva 118, a pirité 87, a kősóé 16, a krómércé 13 és a rézé 5 százalékkal.

— **Az amerikai bankreform lehetővé fogja tenni a földbirtokokra nyújtandó hiteleket.** Londonból jelentik: A Financial News szerint a készülőben lévő amerikai bankreform lehetővé fogja tenni a nemzeti bankok számára az értékpapírbocsátást s a földbirtokra nyújtandó hiteleket.

— **Belgium és a szovjetek tegnap felvették a diplomáciai kapcsolatokat.** Brüsszelből jelentik: Hivatalos közlemény adja hírül, hogy Belgium és a szovjetek tegnap felvették a rendes diplomáciai kapcsolatokat a két hatalom párizsi nagykövetei között lefolyt jegyzékváltás alapján.

Egyetemi tanárok megállapítása szerint biztos hatásu a

„Bixádi viz”

amely a gyomor, bél, epehólyag és gyomorégési fájdalmak ellen a legjobb, mert használata enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt. Cluj-i lerakat: Vitromia, Calea Regele Ferdinand.

Bicsérdi Béla utódja Erdélyben

Tizenöt éve mult, hogy feltűnt Erdélyben a husznélküli koszt apostola, Bicsérdi Béla. Felépésének kétségtelen nyoma, hogy napjainkban már nem gunyolódna a „füevők” fölött; „véresen” komolyan veszik őket, ha ez paradoxum is hangzik. Akkor meg csak betegségek előzetes elhárítása céljából „vegetáltak”, azóta már gyógyítanak is növényi kosztal.

De a vegetarizmus fejlődő életigenlő. Már tudományosan is foglalkoznak vele klinikákon, megfigyelik a hatásait és különösen Amerikában, Angliában és Svájcban a vegetarizmus ez nyerskosztal elért jelentős győgsikerekről számolnak be a doktorok. Bicsérdi után egy új vegetárius „proféta” jelent meg Clujon. Negyven-negyenkétéves, a világháborút megjárt, orosz fogságban, az Uralban megedzett nyerskosztos hirdeti a tant. Neve: Nagy József. Békeregenyt is irt, ami ugyan nem vegetárius irányú, azonban az élelmézés új ritmusa tisztultabb gondolkodást is jelent, főleg a természethez való visszatérés gondolatát, ughyogy ez a könyv már beleszik a vegetarizmus eszmekörébe.

Nagy József a tiszta növénykoszt hirdetője. Azt mondja, hogy minden állati termék, az élő állat is — mint amilyen a tojás és a tejemű — főleg a zsírmirigyek gyarapítására szolgál, tehát ártalmas. A növényi koszt ellenben jórésben az izmokat is fejleszti. Ennek dokumentálására saját magára hivatkozik. Valóban atlétizmai vannak; hasizmai acélkemények, karizmai és lábikrája mintha vasból lenne. Felolvasásokat készült tartani, amiket bizonyára szívesen fognak látogatni mindazok, akiket ez az új életmód közelebről érdekel. Vegetárius és nyerskosztos tanácsokkal szívesen szolgál a „Dietika” bodegában Str. Regina Maria 10.

Fűzők, melltartók

raktáron levő készáru szezonzárás előtt olcsó kiárusítása Garmid fűzőszalonban. Str. Neulucea 2. Renner-palota.

Pályázat

A salontai Nyugati Szerartásu Izraelita Hitközség ezennel pályázatot hirdet az üresedésben levő kántor-metszői állás betöltésére.

Pályázhatnak oly 35 évnél nem idősebb kis családú, szigoruan vallásos életű, zeneileg képzett, kellemes hangu

ישׁוּב בעל תפלה ובעל קורא
egyének, akik metszői képesítésüket illetőleg 3 elismert rabbitól קבלות-szal, valamint 3 vizsgálatra való jogosítvánnyal birnak. Előnyben részesülnek, kik az elemi iskolai vallásoktatást is el tudják látni.

Javadalmazás megegyezés szerint. Próbára csak meghívottak bocsáttatnak és az uti költség csak a megválasztottnak lesz megtérítve.

Pályázati határidő aug. 15. Az állás legkésőbb szeptember 15-én töltendő be.

Salonta, 1935. július 9.

Weinberger Béla, Dr. Engel József, titkár, elnök.

Fuchs Sándor, kult. elnök.

UJ KELET Legújabb hírek

Országokénti kvóta szerint szabályozzák az új külkereskedelmi rendszert

Dr. Costinescu ideiglenes kereskedelemügyi miniszter nagy expozéja a külkereskedelmi problémákról

Bucuresti, július 13. (Az Uj Kelet tud.) Dr. Costinescu, aki Manolescu-Strunga helyett a kereskedelemügyi tárcát vezeti, a következő nyilatkozatot adta a sajtónak:

— Örülök a sajtóval való első kapcsolatunknak és nagy reményeket fűzök hozzá, mert a sajtó kedvezően fogadott. Ez nagy kötelességet ró rám. Ha ma úgy látszik, hogy bizonyos csapásokra mérünk az országok közti csereforgalomra, sőt a belföldre is, ez nem nekünk tulajdonítható, hanem egyszerűen más országokból való áttükröződés, reflex. Míg más államok olyan intézkedéseket hoznak, amelyek eltérnek a rendes gazdasági szabályoktól, a mi válaszuk ilyen intézkedésekre csak nemzetvédelmi akció lehet.

Prémium és ellenprémium

— Ugy jöttem az ipar és kereskedelmi minisztérium élére, hogy programot hoztam magammal a mi köztünk és más országok közti csereforgalomra vonatkozólag, amely programot a kormány a Banca Nationalával egyetértésben készítette el. Az új vezérelv ismeretes: prémiumokkal jutalmazott kivitel, hogy a nemzeti termelést fellendítsük, különösen prémiumok a mezőgazdák számára, akik nemzetgazdaságunk pillérét képezik. Miután az államnak nincs lehetősége a prémiumokat saját költségvetéséből fizetni, kénytelenek vagyunk egy ellenprémiumhoz, behozatalhoz folyamodni, amit az ezentul importálandó árucikkekre vetünk ki. Így alap jön létre, amit kizárólag a kiviteli prémiumokra fordítunk. A behozatali ellenprémium, amely 44 százalékos lesz, egyáltalán nem fogja megnehezíteni a belkereskedelmek helyzetét. Ennek okát mindenki ismeri, hiszen az importőrök, akik azoktól szereztek valutát, akiknek volt engedélyük, nem 44 százalékos, hanem 60 százalékos felárat fizettek a devizákért. Tehát a helyzet nagyvonalaiiban sokkal jobb lesz, mint ma, amikor az importőr előre tudni fogja, milyen kvótát kell fizetnie a devizákért. Azon országokban, amelyek devizája értékében közel áll a miénkhez, az importőr kártalanítva lehet azáltal a különbséggel, amit más utakon szerzett. Mihelyt az összes kompenzációkat megszüntetik, az összes idegen valutát befolyának a Banca Nationala kasszájába és ez döntést hozhat minden behozatali kérvény ügyében.

Országokénti kvótát állapít meg az új külkereskedelmi rendszer

— Az új rendszer bevezetésével kapcsolatban áll vizsgálnunk az összes államokkal fennálló kereskedelmi egyezményeinket. Ma abban a furcsa helyzetben vagyunk, hogy Franciaországnak, Angliának, Svájcnak és Csehszlovákiának hatalmas összegekkel tartozunk, amelyek megnyomorítanak, viszont más államokban, Olaszországban, Németországban és Görögországban jelentős követeléseink vannak, amelyeket nem tudunk felhasználni. Ugynevezett befagyott alapok, amelyek nincsenek hasznunkra, amennyiben meghaladják ezen országokból való behozatalunkat.

— A jövőben, az új szerződéseknél, amelyeket kötni fogunk, szem előtt fogjuk tartani ezt a helyzetet. Kezünkben kell lennie minden országgal szemben és minden árut illetően kvótáinknak és behozatalunk igazgatása. Kivitelünknek a behozatali és fordítva kell függni minden országgal szemben külön-külön és a kiadandó kvóták nem lesznek általánosak, hanem az egyes országok szerint lesznek kiosztva. Minden pillanatban áll kell tekintetünknek a rendelkezésünkre.

— A ma a vámoknál letétben lévő árúk ügyében, amelyek értéke meghaladja az egymilliót, kérni fogjuk az illetékes bizottságokat, sürgősen juttassák el a kereskedők és fogyasztók kezébe. Ezen árucikkekre vonatkozólag fontossági táblázatot fogunk készíteni: nyersanyagok, félgártmányok és gártmányok és másik táblázatot e cikkek szükségességéről a piacon. E tekintetben a

központi vámigazgatóságtól kértem kimutatást, amit remélem hétfőig meg is kapok. Ha tudni fogjuk melyik országból milyen kategóriájú árucikkek érkeztek és vannak letétben, intézkedhetünk azok behozatala érdekében, hogy aztán a kereskedők rendelkezésére bocsássuk a leglogikusabb feltételek mellett.

Románia fájdalmasan el van adósodva

— Ha nem lenne súlyos a helyzet, amit a külföldi kuponokban lévő adósságaink, az ugynevezett kereskedelmi adósságok okoznak a Banca Nationala megfelelő valutamennyiségre tudott szert tenni. A minden rendszabály nélkül behozott árúk miatt, amelyeket a Nemzeti Bank nem tud kifizetni azon egyszerű oknál fogva, hogy a múltban behozatalunk meghaladta kivitelünket, a helyzet az, hogy Románia fájdalmasan el van adósodva. — Ebben az évben azonban reményünk

Látogassa meg PALESZTINÁT és a Közelkeletet

Allandó kirándulások, rendkívül kedvező feltételek mellett. Kérjen információt és meglesz elégedve szolgálatainkkal.

Külön poggyászzalítási osztály.

Forduljon bizalommal a

BUCUREȘTI, STR. SMĂRDAN 11, TEL. 329/83

van nagyobb gabona, elsősorban buzakivittel tudunk eszközölni, amit az előző két évben nem tudtunk megvalósítani. Ismeretes az a minisztertanácsi napló, amely a buzakivittel feltételeit szögezi le. Csodálkozni fognak egyesek, hogy a buza kivitele számára, amire igen nagy, majdnem 100 százalékos prémiumot fizetünk a világpiaci árból, mondom csodálkozni fognak, kérték, hogy 60 százalékos kvótát bocsássanak a Nemzeti Bank rendelkezésére devizákban. Ha keveset gondolkozunk efelett, látni fogjuk, hogy az egész világ a búzát igen erős devizákban fogja kifizetni, úgyhogy az exportőrök számára lehetővé fogjuk tudni tenni, hogy a búzát

világpiaci áron adják. Tehát miért tartja meg az exportőr a valutában elért nyereséget, míg az államnak annyi szüksége van devizákra a kuponok kifizetésére és más magasabb államérdekeket szolgáló célokra? Egy részről lemond az exportőrök javára. A buza exportálva lesz, mert mindenki meg fogja találni számítását a 40 százalékos devizában, ami megmarad számára és ami egészen szép nyereséget képez. A kliringegyezmények mind megmaradnak alkalmazva az új rendszerhez. Ezek a konvenciók egyáltalán nem zavarnak bennünket, ha tudni fogjuk irányítani saját érdekeink szerint kivitelünket és behozatalunkat.

Jugoszlávia mégsem orientálódik Németország felé

Miről tárgyalt Pál régensherceg Titulescuval

Károly király is jelen volt Pál herceg és Titulescu kétértelmű tanácskozásán

Sinaia, július 13. Ma délelőtt 11 óra 30 perckor Pál jugoszláv régensherceg audiencián fogadta Titulescu külügyminisztert. Az audiencián, amely két óráig tartott és amelyen részt vett Károly király is, a jugoszláv régensherceg és a román külügyminiszter beható megvitatás tárgyává tették a nemzetközi helyzetet. Az Adeverul tudni véli, hogy a sajtónak kiadandó hivatalos közleményben hangsúlyozni fogják a kisantant szolidaritását az európai problémákkal szemben. A kisantant szorosán össze van kötve a stressai fronttal, különösen pedig Franciaországgal, amelynek Angliával való együttműködését sir Hoare angol külügyminiszter két nappal emondott beszédében hangsúlyozottan kiemelte. Sinaiai körökben az angol külügyminiszter beszédét nagy elégtétellel fogadták.

A Berliner Tageblatt által terjesztett hír, amely szerint Jugoszlávia módosítani akarja a kisantant strukturáját és új nemzetközi orientációt keres, az Adeverul szerint durva kitalálásnak bizonyult, amely minden alapot nélkülöz. A román-jugoszláv viszony e pillanatban sokkal szorosabb, mint valaha.

Jugoszlávia és Bulgária közötti közeledés nem fogja meghaladni a jószomszédi viszonyt, amelyet Románia is szeretne fenntartani Szófiával.

Ami a Habsburgok ügyét illeti, bármely restaurációs kísérlet a kisantant azonnali szolidaris ellenállásával találja magát szemben. Így látja a helyzetet Jugoszlávia és így nyilatkozott Benes is, a telefonon hozzátéve, hogy a restaurációs kísérlet esetében a kisantant államok azonnal mozgósítanak. Laval Franciaország együttműködését ígerte meg ebben a tekintetben. Egyébként ismeretes, hogy a magyar kormány is ellenzi Ottó visszahozatalát. A Habsburgok szerint a sinaiai tanácskozáson kiadott hivatalos kommuniké foglalkozni fog a szovjet-paktum ügyével és a görögországi restauráció kérdésével is.

Szombat délután a király, Pál herceg kíséretük, valamint Titulescu külügyminiszter autóján meglátogatták Breazat és a

Prahova völgyét. Breazan megtekintették a király strázsái szervezet táborát. Este a sinaiai Capsa szállodában Titulescu vacsorán látta vendégül a Sinaiaiban tartózkodó politikusokat és diplomatákat. A külügyminiszter pénteken este d'Ormesson márkai bucuresti francia követtel folytatott eszmecsere, majd a Tabacovici villában fogadta Luput és Madgearut, akiket informált a folyamatban lévő nemzetközi eseményekről. A király este meghívta a külügyminisztert és Tatarescut a Foisor kastélyban rendezett mozielőadásra, amelyen Pál régensherceg és Miklós herceg is jelen voltak. A miniszterelnök péntek este visszaakart utazni a fővárosba, de végül úgy döntött, hogy Sinaiaiban marad Pál herceg elutazásáig. A herceg szombatra vasárnapra virradó éjjel elutazott Sinaiaiból Bledbe, ahol kedden találkozik Koncilisz görög hadügyminiszterrel. Valószínűleg Titulescu vasárnap Sinaiaiból egyenesen Cap Marinbe utazik, ahol szabadságának egy részét tölti, majd szombaton rája lefolytatása végett Bagdastelbe megy. Valószínűleg innen fogja augusztus végén összehívni a kisantant tanácsát. A sinaiai pályaudvaron szombat este a kormány összes tagjai búcsúztatták Pál régensherceget, akit Stojadinovics jugoszláv hadügy-, miniszterelnök és külügyminiszter azért nem kísért el sinaiai utjára, mert Pál régensherceg távollétében reá ruházták az első régensi méltóságot.

Tegnap délután Mihály vajda autóján Tabacovici villába ment, ahol Titulescu és Tatarescu voltak megzálva. A trónörökös mindketőt meghívta autókirándulásra. A külügyminiszter és a miniszterelnök helyet foglaltak a vajda autóján és annak vezetésével Breazara mentek, majd visszatértek Sinaiaiba. Mihály vajda kitűnő autovezetőnek bizonyult.

72 éves munkás öngyilkossága. Tudósítónk jelenti: Tegnap délelőtt 10 óra körül zsebkésével hétszer mellbeszurta magát Horvát Lajos 72 éves oradeai munkás. A több sebből vérző embert beszállították a Zsidó kórházba, ahol megállapították, hogy életveszélyesen sérült meg, az egyik szúrás a szívburokba érte. A szerencsétlen öreg ember hosszú ideje munkanélküli, éhezve tengette életét és ezért akart megválni az élettől.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Gyűjtőháza Cluj, Strada Baron L. Popovici, Telefon: 9-77.

Gyógyítható szenvedély-e a dohányzás?

Aligha kételkedik valaki abban, hogy a dohányzás az emberiségnek egyik legártalmasabb és emellett legerősebb szenvedélye. Az egyszerű köhögéstől kezdve egészen a tüdőbajig az emberi szervezet számtalan zavarában és betegségében van döntő szerepe a dohányzásnak. Az érleltszerűség, az emésztési és szívizmok zavara alapvető oka legtöbbször a nikotinnak. Természetesen nem könnyű dolog leszokni a dohányzást. Alapos tudományos kísérletek után azonban sikerült egy olyan szert előállítani, amelynek segítségével bárki könnyűszerrel leszokhatja, vagy leszoktatható — akár a tudta nélkül is — a dohány-

zásról. Óriási akarat erő kell ahhoz, hogy a magunk erejéből leszokjunk ezt az átkos szenvedélyt. S aki ezzel nem rendelkezik, az hívja segítségül az „Antifum”-ot, amely biztosan segít s ezáltal pénzt takarít meg és megóvja az egészségét.

Különleges jelentősége van és így senki ne tévessze szem elől az Antifum azon kivételes előnyét, hogy általa a dohányos tudta nélkül is leszoktatható az illető a dohányzástól.

Az Antifum üvege 80 lej, két üveg egyszerre 150 lejbe kerül. Vezérképviselet: ARCO, Bucuresti, Cal. Calarasilor 91.

Tárgy postaköltsége a számlán. Szerkesztés és kiadás: Cluj, Barón Lajos utca. Telefon: 9-77. Előfizetés: Havonta 110, negyedévre 350, évre 600, egészévre 1200 lej. Földre: Havonta 2, negyedévre 12, egészévre 20 lej. A KÉLET az erdélyi és bányászati egyesület politikai és gazdasági közéleti közlönyeként csak a megjelölésével engedélyezhető.

A jasi menegyeztetés

Goga Octavian a cinceai hárszék antiszemitizmus romániai nap örök hűségét esküdtek a jobboldali eszméknek a moldovai elvált. Hosszas tárgyalások után a vajdaság közepette jött létre egybekerülő ünnepély és világosítható, hogy a vasárnapi holnapig mögött nem öszinte volt egy nyilvánvaló érdeklődésszerűség, amelyben a házastelek minden házastárs politikai hozományát karrier és az érvényesítés.

A jasi fuzió mindenesetre emmán politikának, amely kihatást, zsidókat érint a legközelebb nem is tulajdonítunk döntő fontosságúnak, mint politikai eszmék, amelyek fel, hogy a kerékpárt azonnal kormányképesse kell lenniük azzal, hogy ez a reakciós antiszemitizmus erőket, hanem elsősorban a zsidó eszmék kormányképesse tételét.

Felvérszázados meddő donquixote Cuza professor rájött végül a ramja belátható időn belül sem alkotmányos uton nem aspiromra még a mai, a jobboldali nyíra kedvező belső és nemzetközi rában sem. A professor jelszó legfeljebb uccai zavarások, és egyéni antiszemitizmus kilengés, megérthető az ilyen reakciós kispolgárság egy részét nem jutott, hogy iránymutató koroljon az ország politikai életében a politikai körökben konfrontáltak Cuza, nem tagadhat a fent említett kategóriák előtt telen népszerűsége élvezett, a dok álta sürribben lakott területen a területének választási szisztrálhatott az utóbbi évek fesszor.

Goga Octaviannál a helyzete. A nemzeti agrárpárt a jasi jobboldali politikai platform. A pártvezér többszörösen volt járatos a legfőbb alkotmányos és a tömegkérdés felgyökertelés és Mussolinis szövegeket használtak el a belpolitika arénájában. A nemzeti pártosok nem mindentől értékelik kellőképpen.

Most egyesült a két politikai kormányképes programot és embereket ad hozományul eh Cuza viszont egyéni népszerűségekre gyakorolt befolyását.

Az új párt programjában — a házagos távirati jelentések határo — igyekeztek Cuza egy személyes antiszemitizmus hitvámba öltöztetett kormányprogramot, Európa alatt termékek, Massaryk és Herriot, hanem a szociális Európáját érte. A prahói nem a zsidókérdés képe „jdan” szó is eltűnt volna a talos frazeológiájából. Az újban el fog tűnni Cuza eddigi legalább is addig, amíg kiderül, hogy az új recept vagy sem nem veszi abszolút tagadásba az élethez való jogát ebben mint ahogyan azt Cuza tett osztja a kisebbségeket meghajtás szempontjából, különböző színtől és bevándorított zsidókat, amelyek liberális szelleműek az egyik gogista alvezér nem invitálni a zsidókat is, hogy fuzionált pártot.

Természetes dolog, hogy a zsidó és antiszemitizmus csupán. A jasi új párt révén egy személyes helyett komoly érdeklődésnek. Cuza programja szurd volt, hogy önmagát a zsidó pártokra aspiráló erőket versenypárt komoly és szervezett zsidókat és kisebbségeket ellen, alapján áll, de ezt még a Vasárnapi is szigorúbb megszorításokkal.

